

PLATONOS
DE REPUBLICA

Liber III & IV

3

386A

τὰ μὲν δὴ περὶ θεούς, ἣν δ' ἐγώ, τοιαῦτ' ἄττα, ὥς
ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὐθύς ἐκ
παίδων τοῖς θεοῖς τε τιμήσουσιν καὶ γονέας τήν τε
ἀλλήλων φιλίαν μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις.

καὶ οἶμαί γ', ἔφη, ὀρθῶς ἡμῖν φαίνεσθαι.

τί δὲ δὴ εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀνδρεῖοι; ἄρα οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἷα αὐτοὺς ποιῆσαι ἥκιστα τὸν θάνατον δεδιέναι;

386B

ἢ ἡγῆ τινά ποτ' ἂν γενέσθαι ἀνδρεῖον ἔχοντα ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ δεῖμα;

μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε.

τί δέ; τὰν Ἑλίου ἡγούμενον εἶναί τε καὶ δεινὰ εἶναι οἷε τινὰ θανάτου ἀδεῆ ἔσεσθαι καὶ ἐν ταῖς μάχαις αἰρήσεσθαι πρὸ ἥττης τε καὶ δουλείας θάνατον;

οὐδαμῶς.

386C

δεῖ δὴ, ὥς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ περὶ τούτων τῶν μύθων τοῖς ἐπιχειροῦσιν λέγειν, καὶ δεῖσθαι μὴ λοιδορεῖν ἀπλῶς οὕτως τὰ ἐν Ἑλίου ἀλλὰ μᾶλλον ἐπαινεῖν, ὥς οὔτε ἀληθεῖ ἂν λέγοντας οὔτε ὠφέλιμα τοῖς μέλλουσιν μαχίμοις ἔσεσθαι.

δεῖ μέντοι, ἔφη.

ἐξαλείψομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τὰ τοιαῦτα —

βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλω

ἄνδρ' ἅκλῆρω, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη

ἣ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν

καὶ τὸ —

386D

οἰκία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη

σμερδαλέ', εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοὶ περ

καὶ —

ὣ πόποι, ἣ ῥά τις ἔστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν

ψυχὴ καὶ εἶδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν

καὶ τὸ —

οἷω πεπνῦσθαι, ταὶ δὲ σκιαὶ αἴσσουσι

καὶ —

ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων παταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει,

ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἥβην

387A

καὶ τὸ —

. . . ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἥϋτε καπνός,

ὄχετο τετριγυῖα . . .

καὶ —

ὥς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῶ ἄντρου θροσπεσίοιο

τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀποπέσῃσιν

ὄρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλησιν ἔχονται,

ὥς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ἦσαν.

387B

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα
 Ὅμηρόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπαίνειν
 ἂν διαγράφωμεν, οὐχ ὥς οὐ ποιητικὰ καὶ ἡδέα τοῖς
 πολλοῖς ἀκούειν, ἀλλ' ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσούτῳ
 ἥττον ἀκουστέον παισὶ καὶ ἀνδράσιν οὓς δεῖ
 ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανάτου μᾶλλον
 πεφοβημένους.

παντάπασι μὲν οὖν.

387C

οὐκοῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα ὀνόματα πάντα τὰ
 δεινὰ τε καὶ φοβερά ἀποβλητέα, Κωκυτοὺς τε καὶ
 Στύγας καὶ ἐνέρους καὶ ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα
 τούτου τοῦ τύπου ὀνομαζόμενα φρίττειν δὴ ποιεῖ ὥς
 οἶεται πάντας τοὺς ἀκούοντας. καὶ ἴσως εἴ ἔχει πρὸς

ἄλλο τι· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ τῶν φυλάκων φοβούμεθα μὴ
ἐκ τῆς τοιαύτης φρίκης θερμότεροι καὶ μαλακώτεροι
τοῦ δέοντος γένωνται ἡμῖν.

καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη, φοβούμεθα.

ἀφαιρετέα ἄρα;

ναί.

τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον τε καὶ
ποιητέον;

δῆλα δῆ.

387D

καὶ τοὺς ὀδυρμούς· ἄρα ἐξαιρήσομεν καὶ τοὺς οἴκτους
τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν;

ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ πρότερα.

σκοπεῖ δῆ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὁρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὐ.
φαμέν δὲ δῆ ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὕπερ
καὶ ἐταῖρός ἐστιν, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται.

φαμέν γάρ.

οὐκ ἄρα ὑπέρ γ' ἐκείνου ὡς δεινόν τι πεπονθότος
ὀδύροιτ' ἄν.

οὐ δῆτα.

387E

ἀλλὰ μὲν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος
μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν καὶ
διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἑτέρου προσδεῖται.

ἀληθῆ, ἔφη.

ἥκιστα ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στέρηθῆναι ὑέος ἢ ἀδελφοῦ
ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων.

ἥκιστα μέντοι.

ἥκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι, φέρειν δὲ ὡς πράότατα,
ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη συμφορὰ καταλάβῃ.

πολύ γε.

388A

ὀρθῶς ἄρ' ἂν ἐξαιροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν
ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ
ταύταις σπουδαίαις, καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν, ἵνα

ἡμῖν δυσχεραίνωσιν ὅμοια τούτοις ποιεῖν οὓς δὴ φάμεν
ἐπὶ φυλακῇ τῆς χώρας τρέφειν.

ὀρθῶς, ἔφη.

πάλιν δὴ Ὀμήρου τε δεησόμεθα καὶ τῶν ἄλλων
ποιητῶν μὴ ποιεῖν Ἀχιλλέα θεᾶς παῖδα —

ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾷς κατακείμενον, ἄλλοτε δ' αὔτε

ὑπτιον, ἄλλοτε δὲ πρηνῇ, . . .

388B

τοτὲ δ' ὀρθὸν ἀναστάντα πλωῖζοντ' ἀλύοντ' ἐπὶ θῖν'
ἄλὸς ἀτρυγέτοιο, μηδὲ ἀμφοτέραισιν χερσὶν ἐλόντα
κόνιν αἰθαλόεσσαν χευάμενον κακῇ κεφαλῇς, μηδὲ
ἄλλα κλαίοντά τε καὶ ὀδυρόμενον ὅσα καὶ οἷα ἐκεῖνος
ἐποίησε, μηδὲ Πρίαμον ἐγγὺς θεῶν γεγονότα
λιτανεύοντά τε καὶ —

. . . κυλινδόμενον κατὰ κόπρον,

ἐξονομακλήδην ὀνομάζοντ' ἄνδρα ἕκαστον.

πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεοὺς γε
ποιεῖν ὀδυρομένους καὶ λέγοντας —

388C

ὦμοι ἐγὼ δειλή, ὦμοι δυσαριστοτόκεια·

εἰ δ' οὖν θεούς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν
τολμῆσαι οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥστε

ὣ πόποι, φάναι, ἧ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστυ

ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἧτορ·

καὶ —

αἶ αἶ ἐγών, ὃ τέ μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν

388D μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλαιο Μενoitιάδαο δαμῆναι.

εἰ γάρ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ νέοι
σπουδῇ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῶεν ὡς ἀναξίως
λεγομένων, σχολῇ ἂν ἐαυτόν γέ τις ἄνθρωπον ὄντα
ἀνάξιον ἡγήσαιο τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι
αὐτῷ τι τοιοῦτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲν
αἰσχυνόμενος οὐδὲ καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσιν
παθήμασιν θρήνους ἂν ᾄδοι καὶ ὀδυρμούς.

388E ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

δεῖ δέ γε οὔχ, ὥς ἄρτι ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαινεν· ὦ
πειστέον, ἕως ἄν τις ἡμᾶς ἄλλω καλλίονι πείσῃ.

οὐ γὰρ οὖν δεῖ.

ἀλλὰ μὲν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις ἐφιῇ ἰσχυρῶ γέλωτι, ἰσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιοῦτον.

δοκεῖ μοι, ἔφη.

389A

οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγου κρατούμενους ὑπὸ γέλωτος ἂν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον, πολὺ δὲ ἥττον, ἐὰν θεοὺς.

πολὺ μέντοι, ἦ δ' ὅς.

οὐκοῦν Ὅμηρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν —

ἄσβεστος δ' ἂρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,

ὥς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα·

οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον.

389B

εἰ σύ, ἔφη, βούλει ἐμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον.

ἀλλὰ μὲν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι μὲν

ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὥς ἐν
 φαρμάκου εἶδει, δῆλον ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς
 δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἀπτέον.

δῆλον, ἔφη.

389C

τοῖς ἄρχουσιν δὴ τῆς πόλεως, εἶπερ τισὶν ἄλλοις,
 προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἔνεκα ἐπ’
 ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἀπτέον
 τοῦ τοιούτου· ἀλλὰ πρὸς γε δὴ τοὺς τοιούτους
 ἄρχοντας ἰδιώτῃ ψεύσασθαι ταῦτόν καὶ μεῖζον
 ἁμάρτημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ
 ἀσκοῦντι πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ
 σώματος παθημάτων μὴ τὰληθῆ λέγειν, ἢ πρὸς
 κυβερνήτην περὶ τῆς νεώς τε καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ
 ὄντα λέγοντι ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ τις τῶν συνναυτῶν
 πράξεως ἔχει.

ἀληθέστατα, ἔφη.

389D

ἂν ἄρ’ ἄλλον τινὰ λαμβάνῃ ψευδόμενον ἐν τῇ πόλει

—

. . . τῶν οἱ δημιοεργοὶ ἔασι,

μάντιν ἢ ἰητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,

κολάσει ὥς ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὥσπερ νεὼς
ἀνατρεπτικόν τε καὶ ὀλέθριον.

ἐάνπερ, ἣ δ' ὅς, ἐπὶ γε λόγῳ ἔργα τελῆται.

τί δέ; σωφροσύνης ἄρα οὐ δεήσει ἡμῖν τοῖς νεανίαις;
πῶς δ' οὐ;

389E σωφροσύνης δὲ ὥς πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα,
ἀρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν
περὶ πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἡδονῶν;

ἔμοιγε δοκεῖ.

τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν οἶμαι καλῶς λέγεσθαι, οἷα
καὶ Ὅμηρῳ Διομήδης λέγει —

τέττα, σιωπῇ ἥσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ,

καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα, τὰ —

. . . ἴσαν μένεα πνεύοντες Ἀχαιοί,

σιγῇ δειδιότες σημάντορας, . . .

καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα.

καλῶς.

τί δέ; τὰ τοιάδε —

οἶνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο

390A

καὶ τὰ τούτων ἐξῆς ἄρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις ἐν λόγῳ ἢ ἐν ποιήσει εἴρηκε νεανιεύματα ἰδιωτῶν εἰς ἄρχοντας;

οὐ καλῶς.

οὐ γὰρ οἶμαι εἰς γε σωφροσύνην νέοις ἐπιτήδεια ἀκούειν· εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται, θαυμαστόν οὐδέν. ἢ πῶς σοι φαίνεται;

οὕτως, ἔφη.

τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα ὥς δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν —

. . . παρὰ πλεῖται ὧσι τράπεζαι

390B

σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων

οἶνοχόος φορέησι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι,

δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ
ἀκούειν νέω; ἢ τὸ —

λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;

390C

ἢ Δία, καθευδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ
ἀνθρώπων ὥς, μόνος ἐγρηγορῶς ἃ ἐβουλεύσατο,
τούτων πάντων ῥαδίως ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν
ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν, καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα
τὴν Ἥραν, ὥστε μὴδ' εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλειν
ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ βουλούμενον χαμαὶ συγγίγνεσθαι,
λέγοντα ὥς οὕτως ὑπὸ ἐπιθυμίας ἔχεται, ὥς οὐδ' ὅτε
τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἀλλήλους φίλους λήθοντε
τοκῆας· οὐδὲ Ἄρεώς τε καὶ ἀφροδίτης ὑπὸ Ἥφαιστου
δεσμὸν δι' ἕτερα τοιαῦτα.

οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον.

390D

ἀλλ' εἴ πού τινες, ἦν δ' ἐγώ, καρτερίαι πρὸς
ἅπαντα καὶ λέγονται καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων
ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ ἀκουστέον, οἶον καὶ τὸ —

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

τέτλαθι δὴ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε ἑατέον εἶναι τοὺς ἄνδρας
οὐδὲ φιλοχρημάτους.

390E

οὐδαμῶς.

οὐδ' ἄστέον αὐτοῖς ὅτι —

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας·

391A

οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγωγὸν Φοῖνικα
ἐπαινετέον ὥς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα
μὲν λαβόντι ἐπαμύνειν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἄνευ δὲ δώρων
μὴ ἀπαλλάττεσθαι τῆς μήνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν
Ἀχιλλέα ἀξιόσομεν οὐδ' ὁμολογήσομεν οὕτω
φιλοχρήματον εἶναι, ὥστε παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος
δῶρα λαβεῖν, καὶ τιμὴν αὖ λαβόντα νεκροῦ ἀπολύειν,
ἄλλως δὲ μὴ θέλειν.

οὕκουν δίκαιόν γε, ἔφη, ἐπαινεῖν τὰ τοιαῦτα.

ὁκνῶ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, δι' Ὅμηρον λέγειν ὅτι οὐδ'
ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι καὶ ἄλλων

λεγόντων πείθεσθαι, καὶ αὖ ὥς πρὸς τὸν Ἀπόλλω
εἶπεν —

ἔβλαψάς μ' ἐκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·

ἧ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύνამίς γε παρείη·

391B

καὶ ὥς πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὄντα, ἀπειθῶς εἶχεν
καὶ μάχεσθαι ἔτοιμος ἦν, καὶ αὖ τὰς τοῦ ἐτέρου
ποταμοῦ Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας Πατρόκλῳ ἥρωϊ,
ἔφη, κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι, νεκρῷ ὄντι, καὶ ὥς
ἔδρασεν τοῦτο, οὐ πειστέον· τάς τε αὖ ἱΕκτορος ἔλξεις
περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου καὶ τὰς τῶν
ζωγρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν πυράν, σύμπαντα ταῦτα
391C οὐ φήσομεν ἀληθεῖ εἰρησθαι, οὐδ' ἐάσομεν πείθεσθαι
τοὺς ἡμετέρους ὥς Ἀχιλλεύς, θεᾶς ὦν παῖς καὶ
Πηλέως, σωφρονεστάτου τε καὶ τρίτου ἀπὸ Διός, καὶ
ὑπὸ τῷ σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος, τοσαύτης ἦν
ταραχῆς πλέως, ὥστ' ἔχειν ἐν αὐτῷ νοσήματε δύο
ἐναντίῳ ἀλλήλοιν, ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας
καὶ αὖ ὑπερηφανίαν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων.

ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

391D

μὴ τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθώμεθα μηδ' ἐῷμεν λέγειν, ὡς Θησεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς Πειρίθους τε Διὸς ὥρμησαν οὕτως ἐπὶ δεινὰς ἀρπαγὰς, μηδέ τιν' ἄλλον θεοῦ παῖδά τε καὶ ἥρω τολμῆσαι ἂν δεινὰ καὶ ἀσεβῇ ἐργάσασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐτῶν· ἀλλὰ προσαναγκάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἢ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι ἢ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παῖδας, ἀμφοτέρω δὲ μὴ λέγειν, μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πείθειν τοὺς νέους ὥς οἱ θεοὶ κακὰ γεννῶσιν, καὶ ἥρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελτίους· ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὐδ' ὅσια ταῦτα οὔτε ἀληθῆ· ἐπεδείξαμεν γὰρ πού ὅτι ἐκ θεῶν κακὰ γίνεσθαι ἀδύνατον.

391E

πῶς γὰρ οὔ;

καὶ μὴν τοῖς γε ἀκούουσιν βλαβερά· πᾶς γὰρ ἑαυτῷ συγγνώμην ἔξει κακῷ ὄντι, πεισθεὶς ὡς ἄρα τοιαῦτα πράττουσιν τε καὶ ἔπραττον καὶ —

. . . οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,

οἱ Ζηνὸς ἐγγύς, ὧν κατ' Ἰδαῖον πάγον

Διὸς πατρὸς βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,

καὶ —

οὐ πώ σφιν ἐξίτηλον αἷμα δαιμόνων.

392A

ὦν ἔνεκα παυστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν
πολλὴν εὐχέρειαν ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας.

κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη.

τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμῖν ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων πέρι
ὀριζόμενοις οἴους τε λεκτέον καὶ μή; περὶ γὰρ θεῶν
ὥς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ
ἡρώων καὶ τῶν ἐν ᾿Αιδου.

πάνυ μὲν οὖν.

οὐκοῦν καὶ περὶ ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἴη ἄν;

δῆλα δῆ.

ἀδύνατον δῆ, ὦ φίλε, ἡμῖν τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι
τάξαι.

πῶς;

392B

ὅτι οἶμαι ἡμᾶς ἐρεῖν ὥς ἄρα καὶ ποιηταὶ καὶ
λογοποιοὶ κακῶς λέγουσιν περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα,
ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μὲν εὐδαίμονες πολλοί, δίκαιοι δὲ

ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἐὰν λανθάνῃ, ἢ δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ἄδειν τε καὶ μυθολογεῖν. ἢ οὐκ οἶει;

εἴ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα.

οὐκοῦν ἐὰν ὁμολογῇς ὁρθῶς με λέγειν, φήσω σε ὁμολογηκέναι ἃ πάλαι ζητοῦμεν;

ὁρθῶς, ἔφη, ὑπέλαβες.

392C

οὐκοῦν περὶ γε ἀνθρώπων ὅτι τοιούτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὕρωμεν οἶόν ἐστιν δικαιοσύνη καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐάντε δοκῇ ἐάντε μὴ τοιοῦτος εἶναι;

ἀληθέστατα, ἔφη.

τὰ μὲν δὴ λόγων πέρι ἐχέτω τέλος· τὸ δὲ λέξεως, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἅ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται.

καὶ ὁ Ἀδείμαντος, τοῦτο, ἧ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὅτι
λέγεις.

392D

ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, δεῖ γε· ἴσως οὖν τῇδε
μᾶλλον εἴσῃ. ἄρ' οὐ πάντα ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἢ
ποιητῶν λέγεται διήγησις οὔσα τυγχάνει ἢ γεγονότων
ἢ ὄντων ἢ μελλόντων;

τί γάρ, ἔφη, ἄλλο;

ἄρ' οὖν οὐχὶ ἥτοι ἀπλῇ διηγήσει ἢ διὰ μιμήσεως
γιγνομένη ἢ δι' ἀμφοτέρων περαίνουσιν;

καὶ τοῦτο, ἧ δ' ὅς, ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν.

392E

γελοῖος, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ
ἀσαφής· ὥσπερ οὖν οἱ ἀδύνατοι λέγουν, οὐ κατὰ ὅλον
ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι πειράσομαί σοι ἐν τούτῳ
δηλῶσαι ὃ βούλομαι. καί μοι εἶπέ· ἐπίστασαι τῆς
Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητῆς φησι τὸν μὲν
Χρῦσῃν δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολῦσαι τὴν
393A θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ οὐκ
ἐτύγχανεν, κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν;

ἔγωγε.

οἷσθ' οὖν ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν —

. . . καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,

Ἀτρεΐδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν

393B

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποιητῆς καὶ οὐδὲ ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν
διάνοιαν ἄλλοσε τρέπειν ὡς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ
αὐτός· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὥσπερ αὐτὸς ὢν ὁ Χρῦσης
λέγει καὶ πειρᾶται ἡμᾶς ὅτι μάλιστα ποιῆσαι μὴ
Ὅμηρον δοκεῖν εἶναι τὸν λέγοντα ἀλλὰ τὸν ἱερέα,
πρεσβύτην ὄντα. καὶ τὴν ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι
οὕτω πεποιήται διήγησιν περὶ τε τῶν ἐν Ἰλίου καὶ
περὶ τῶν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὅλη Ὀδυσσεΐα παθημάτων.

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

οὐκοῦν διήγησις μὲν ἐστίν καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις
ἐκάστοτε λέγη καὶ ὅταν τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων;

πῶς γὰρ οὐ;

393C

ἀλλ' ὅταν γέ τινα λέγη ῥῆσιν ὡς τις ἄλλος ὢν,
ἄρ' οὐ τότε ὁμοιοῦν αὐτὸν φήσομεν ὅτι μάλιστα τὴν
αὐτοῦ λέξιν ἐκάστω δὲ ἂν προείπη ὡς ἐροῦντα;

φήσομεν· τί γάρ;

οὐκοῦν τό γε ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλω ἢ κατὰ φωνήν
ἢ κατὰ σχῆμα μιμεῖσθαι ἐστὶν ἐκεῖνον ὧ ἂν τις
ὁμοιοῖ;

τί μήν;

ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ, ὡς ἔοικεν, οὗτός τε καὶ οἱ ἄλλοι
ποιηταὶ διὰ μιμήσεως τὴν διήγησιν ποιοῦνται.

πάνυ μὲν οὖν.

εἰ δέ γε μηδαμοῦ ἑαυτὸν ἀποκρύπτοιο ὁ ποιητής,
393D πᾶσα ἂν αὐτῷ ἄνευ μιμήσεως ἢ ποίησός τε καὶ
διήγησις γεγонуῖα εἴη. ἵνα δὲ μὴ εἴπῃς ὅτι οὐκ αὖ
μανθάνεις, ὅπως ἂν τοῦτο γένοιτο ἐγὼ φράσω. εἰ γὰρ
᾽Ομηρος εἰπὼν ὅτι ἦλθεν ὁ Χρῦσης τῆς τε θυγατρὸς
λύτρα φέρων καὶ ἰκέτης τῶν Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ
τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ ὡς Χρῦσης γενόμενος
ἔλεγεν ἀλλ' ἔτι ὡς ᾽Ομηρος, οἶσθ' ὅτι οὐκ ἂν μίμησις
ἦν ἀλλὰ ἀπλῆ διήγησις. εἶχε δ' ἂν ὧδε πως —
393E φράσω δὲ ἄνευ μέτρου· οὐ γάρ εἰμι ποιητικός — ἐλθὼν
ὁ ἱερεὺς ἠΰχετο ἐκείνοις μὲν τοὺς θεοὺς δοῦναι ἐλόντας

394A

394B

τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἱ
 λῦσαι δεξαμένους ἄποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας.
 ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβοντο καὶ
 συνήνουν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἠγρίαιεν ἐντελλόμενος νῦν
 τε ἀπιέναι καὶ αὔθις μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε
 σκῆπτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι·
 πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἐν Ἀργεὶ ἔφη
 γηράσειν μετὰ οὗ· ἀπιέναι δ' ἐκέλευεν καὶ μὴ
 ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἴκαδε ἔλθοι. ὁ δὲ πρεσβύτης
 ἀκούσας ἔδεισέν τε καὶ ἀπήει σιγῇ, ἀποχωρήσας δὲ ἐκ
 τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἠΰχετο, τάς
 τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπομιμνήσκων
 καὶ ἀπαιτῶν, εἴ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ
 ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρῆσαιτο· ὧν δὴ χάριν
 κατηύχετο τεῖσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἃ δάκρυα τοῖς
 ἐκείνου βέλεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἑταῖρε, ἄνευ
 μιμήσεως ἀπλῇ διήγησις γίγνεται.

μανθάνω, ἔφη.

μάνθανε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὖ ἐναντία γίγνεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων ἐξαιρῶν τὰ ἀμοιβαῖα καταλείπη.

καὶ τοῦτο, ἔφη, μανθάνω, ὅτι ἔστιν τὸ περὶ τὰς τραγωδίας τοιοῦτον.

3940 ὀρθότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἶμαί σοι ἤδη δηλοῦν ὃ ἔμπροσθεν οὐχ οἷός τ' ἦ, ὅτι τῆς ποιήσεώς τε καὶ μυθολογίας ἡ μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἐστίν, ὥσπερ σὺ λέγεις, τραγωδία τε καὶ κωμωδία, ἡ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ — εὗροις δ' ἂν αὐτὴν μάλιστά που ἐν διθυράμβοις — ἡ δ' αὖ δι' ἀμφοτέρων ἐν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσῃ, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοθι, εἴ μοι μανθάνεις.

ἀλλὰ συνίημι, ἔφη, ὃ τότε ἐβούλου λέγειν.

καὶ τὸ πρὸ τούτου δὴ ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν ἃ μὲν λεκτέον ἤδη εἰρῆσθαι, ὥς δὲ λεκτέον ἔτι σκεπτέον εἶναι.

ἀλλὰ μέμνημαι.

394D

τοῦτο τοίνυν αὐτὸ ἦν ὃ ἔλεγον, ὅτι χρεῖη
διομολογήσασθαι πρότερον ἑάσομεν τοὺς ποιητὰς
μιμουμένους ἡμῖν τὰς διηγήσεις ποιεῖσθαι ἢ τὰ μὲν
μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ ὅποῖα ἑκάτερα, ἢ οὐδὲ
μιμεῖσθαι.

μαντεύομαι, ἔφη, σκοπεῖσθαί σε εἴτε παραδεξόμεθα
τραγωδίαν τε καὶ κωμωδίαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ
οὔ.

ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, ἴσως δὲ καὶ πλείω ἔτι τούτων· οὐ
γὰρ δὴ ἔγωγέ πω οἶδα, ἀλλ' ὅπη ἂν ὁ λόγος ὥσπερ
πνεῦμα φέρη, ταύτη ἰτέον.

καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις.

394E

τόδε τοίνυν, ὦ Ἀδείμαντε, ἄθρει, πρότερον
μιμητικούς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ οὔ· ἢ καὶ
τοῦτο τοῖς ἔμπροσθεν ἔπεται, ὅτι εἷς ἕκαστος ἐν μὲν
ἂν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὔ, ἀλλ' εἰ
τοῦτο ἐπιχειροῖ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων
ἀποτυγχάνοι ἂν, ὥστ' εἶναί που ἐλλόγιμος;

τί δ' οὐ μέλλει;

οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι
πολλὰ ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι εἴ ὥσπερ ἐν οὐ δυνατός;

οὐ γὰρ οὖν.

395A

σχολῇ ἄρα ἐπιτηδεύσει γέ τι ἅμα τῶν ἀξίων λόγου
ἐπιτηδευμάτων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται
μιμητικός, ἐπεὶ που οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων
εἶναι δύο μιμήματα δύνανται οἱ αὐτοὶ ἅμα εἴ
μιμεῖσθαι, οἷον κωμωδίαν καὶ τραγωδίαν ποιοῦντες. ἢ
οὐ μιμήματε ἄρτι τούτῳ ἐκάλεις;

ἔγωγε· καὶ ἀληθῆ γε λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ
αὐτοί.

οὐδὲ μὲν ῥαψωδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἅμα.

ἀληθῆ.

395B

ἀλλ' οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμωδοῖς τε καὶ
τραγωδοῖς οἱ αὐτοί· πάντα δὲ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὐ;
μιμήματα.

καὶ ἔτι γε τούτων, ὧς Ἀδείμαντε, φαίνεται μοι εἰς
 σμικρότερα κατακεκερματίσθαι ἢ τοῦ ἀνθρώπου φύσις,
 ὥστε ἀδύνατος εἶναι πολλὰ καλῶς μιμεῖσθαι ἢ αὐτὰ
 ἐκεῖνα πράττειν ὧν δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἐστιν
 ἀφομοιώματα.

ἀληθέστατα, ἧ δ' ὅς.

εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς
 φύλακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν
 395C ἀφειμένους δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς
 πόλεως πάνυ ἀκριβεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν ὅτι
 μὴ εἰς τοῦτο φέρει, οὐδὲν δὴ δέοι ἂν αὐτοὺς ἄλλο
 πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι· ἐὰν δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι
 τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς ἐκ παίδων, ἀνδρείους,
 σώφρονας, ὀσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα,
 τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε δεινούς εἶναι
 μιμήσασθαι, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν, ἵνα μὴ
 395D ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ
 ἦσθησαι ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρῳ
 διατελέσωσιν, εἰς ἔθνη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ
 κατὰ σῶμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν;

καὶ μάλα, ἥ δ' ὅς.

395E

οὐ δὴ ἐπιτρέψομεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦν φαρμέν κήδεσθαι καὶ δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι, γυναῖκα μιμεῖσθαι ἄνδρας ὄντας, ἢ νέαν ἢ πρεσβυτέραν, ἢ ἀνδρὶ λοιδορουμένην ἢ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσάν τε καὶ μεγαλαυχουμένην, οἰομένην εὐδαίμονα εἶναι, ἢ ἐν συμφοραῖς τε καὶ πένθεσιν καὶ θρήνοις ἐχομένην· κάμνουσαν δὲ ἢ ἐρῶσαν ἢ ὠδίνουσαν, πολλοῦ καὶ δεήσομεν.

παντάπασι μὲν οὖν, ἥ δ' ὅς.

οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους πράττοντας ὅσα δούλων.

οὐδὲ τοῦτο.

396A

οὐδέ γε ἄνδρας κακοὺς, ὥς ἔοικεν, δειλοὺς τε καὶ τὰ ἐναντία πράττοντας ὦν νυνδὴ εἵπομεν, κακηγοροῦντάς τε καὶ κωμωδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, μεθύοντας ἢ καὶ νήφοντας, ἢ καὶ ἄλλα ὅσα οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ἀμαρτάνουσιν εἰς αὐτούς τε καὶ εἰς ἄλλους, οἶμαι δὲ οὐδὲ μαινομένοις

ἐθιστέον ἀφομοιοῦν αὐτοὺς ἐν λόγοις οὐδὲ ἐν ἔργοις· γνωστέον μὲν γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηροὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ποιητέον δὲ οὐδὲν τούτων οὐδὲ μιμητέον.

ἀληθέστατα, ἔφη.

396B τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· χαλκεύοντας ἢ τι ἄλλο δημιουργοῦντας, ἢ ἐλαύνοντας τριήρεις ἢ κελεύοντας τούτοις, ἢ τι ἄλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμητέον;

καὶ πῶς; ἔφη, οἷς γε οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν τούτων οὐδενὶ ἐξέσται;

τί δέ; ἵππους χρεμετίζοντας καὶ ταύρους μυκωμένους καὶ ποταμοὺς ψοφοῦντας καὶ θάλατταν κτυποῦσαν καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὖ τὰ τοιαῦτα ἢ μιμήσονται;

ἀλλ' ἀπείρηται αὐτοῖς, ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινομένοις ἀφομοιοῦσθαι.

εἰ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω ἃ σὺ λέγεις, ἔστιν τι εἶδος λέξεώς τε καὶ διηγήσεως ἐν ᾧ ἂν διηγοίτο ὁ τῷ

396C

ὄντι καλὸς ἀγαθός, ὅποτε τι δέοι αὐτὸν λέγειν, καὶ ἕτερον αὖ ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἂν ἔχοιτο αἰεὶ καὶ ἐν ᾧ διηγοῖτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ φύς τε καὶ τραφεῖς.

ποῖα δὴ, ἔφη, ταῦτα;

396D

ὁ μὲν μοι δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, μέτριος ἀνὴρ, ἐπειδὴν ἀφίκηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ λέξιν τινὰ ἢ προᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθελήσειν ὥς αὐτὸς ὢν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφαλῶς τε καὶ ἐμφρόνως πράττοντα, ἐλάττω δὲ καὶ ἥττον ἢ ὑπὸ νόσων ἢ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἢ καὶ ὑπὸ μέθης ἢ τινος ἄλλης συμφορᾶς· ὅταν δὲ γίγνηται κατὰ τινὰ ἑαυτοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐθελήσειν σπουδῇ ἀπεικάζειν ἑαυτὸν τῷ χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχύ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ, ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὢν τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυσχεραίνων αὐτὸν ἐκμάπτειν τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων τῇ διανοίᾳ, ὅτι μὴ παιδιᾶς χάριν.

396E

εἰκός, ἔφη.

οὐκοῦν διηγήσει χρήσεται οἷα ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τὰ τοῦ Ὅμηρου ἔπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἢ λέξεις μετέχουσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἄλλης διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμήσεως; ἢ οὐδὲν λέγω;

καὶ μάλα, ἔφη, οἷόν γε ἀνάγκη τὸν τύπον εἶναι τοῦ τοιούτου ῥήτορος.

397A

οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν τοιοῦτος αὖ, ὅσῳ ἂν φαυλότερος ᾖ, πάντα τε μᾶλλον διηγήσεται καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἰήσεται εἶναι, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδῇ τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαζῶν καὶ ἁξόνων τε καὶ τροχιλιῶν, καὶ σαλπίγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὀργάνων φωνάς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὀρνέων φθόγγους· καὶ ἔσται δὴ ἢ τούτου λέξεις ἅπασα διὰ μιμήσεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἢ σμικρὸν τι διηγήσεως ἔχουσα;

397B

ἀνάγκη, ἔφη, καὶ τοῦτο.

ταῦτα τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο εἶδη τῆς λέξεως.

καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη.

397C

οὐκοῦν αὐτοῖν τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ ἐάν τις ἀποδιδῶ πρόπουσαν ἁρμονίαν καὶ ῥυθμὸν τῇ λέξει, ὀλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν γίνεται λέγειν τῷ ὀρθῶς λέγοντι καὶ ἐν μιᾷ ἁρμονίᾳ — σμικραὶ γὰρ αἱ μεταβολαί — καὶ δὴ καὶ ἐν ῥυθμῷ ὡσαύτως παραπλησίῳ τινί;

κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἔχει.

τί δὲ τὸ τοῦ ἐτέρου εἶδος; οὐ τῶν ἐναντίων δεῖται, πασῶν μὲν ἁρμονιῶν, πάντων δὲ ῥυθμῶν, εἰ μέλλει αὖ οἰκείως λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν μεταβολῶν ἔχειν;

καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει.

ἄρ' οὖν πάντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ τι λέγοντες ἢ τῷ ἐτέρῳ τούτων ἐπιτυχχάνουσιν τύπῳ τῆς λέξεως ἢ τῷ ἐτέρῳ ἢ ἐξ ἀμφοτέρων τινὶ συγκεραυνύντες;

ἀνάγκη, ἔφη.

397D

τί οὖν ποιήσομεν; ἦν δ' ἐγώ· πρότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας τούτους παραδεξόμεθα ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἕτερον ἢ τὸν κεκραμένον;

ἐὰν ἡ ἐμή, ἔφη, νικᾷ, τὸν τοῦ ἐπεικοῦς μιμητὴν ἄκρατον.

ἀλλὰ μήν, ὦ Ἀδείμαντε, ἡδύς γε καὶ ὁ κεκραμένος, πολὺ δὲ ἡδιστος παισί τε καὶ παιδαγωγοῖς ὁ ἐναντίος οὗ σὺ αἰρῇ καὶ τῷ πλείστῳ ὄχλῳ.

ἡδιστος γάρ.

397E

ἀλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀρμόττειν φαίης τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστιν διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐν πράττει.

οὐ γὰρ οὖν ἀρμόττει.

οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ πόλει τὸν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὐρήσομεν καὶ οὐ κυβερνήτην

πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν καὶ οὐ
δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν
πολεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ
πάντας οὕτω;

ἄληθῆ, ἔφη.

398A

ἄνδρα δὴ, ὥς ἔοικε, δυνάμενον ὑπὸ σοφίας
παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμεῖσθαι πάντα χρήματα,
εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτός τε καὶ τὰ
ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῖμεν ἂν
αὐτὸν ὥς ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἴποιμεν δ'
ἂν ὅτι οὐκ ἔστιν τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν
οὔτε θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε εἰς ἄλλην
πόλιν μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ
στέψαντες, αὐτοὶ δ' ἂν τῷ αὐστηροτέρῳ καὶ
398B ἀηδεστέρῳ ποιητῇ χρώμεθα καὶ μυθολόγῳ ὠφελίας
ἐνεκα, ὃς ἡμῖν τὴν τοῦ ἐπεικοῦς λέξιν μιμοῖτο καὶ τὰ
λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις τοῖς τύποις οἷς κατ' ἀρχὰς
ἐνομοθετήσαμεθα, ὅτε τοὺς στρατιώτας ἐπεχειροῦμεν
παιδεύειν.

καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως ἂν ποιοῖμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη.

νῦν δὴ, εἶπον ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἅ τε γὰρ λεκτέον καὶ ὥς λεκτέον εἴρεται.

καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.

398C

οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ περὶ ᾠδῆς τρόπου καὶ μελῶν λοιπόν;

δῆλα δὴ.

ἄρ' οὖν οὐ πᾶς ἤδη ἂν εὖροι ἃ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν οἷα δεῖ εἶναι, εἶπερ μέλλομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσιν;

καὶ ὁ Γλαύκων ἐπιγελάσας, ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὐκ οὐκ ἱκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι συμβαλέσθαι ποῖα ἅττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν· ὑποπτεύω μέντοι.

398D

πάντως δήπου, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε ἱκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ τριῶν ἐστὶν συγκείμενον, λόγου τε καὶ ἁρμονίας καὶ ῥυθμοῦ.

ναί, ἔφη, τοῦτό γε.

οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἐστίν, οὐδὲν δήπου διαφέρει τοῦ μὴ ἀδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι οἷς ἄρτι προείπομεν καὶ ὡσαύτως;

ἀληθῆ, ἔφη.

καὶ μὲν τήν γε ἀρμονίαν καὶ ῥυθμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ.

πῶς δ' οὐ;

ἀλλὰ μέντοι θρήνων γε καὶ ὀδυρμῶν ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προσδεῖσθαι.

οὐ γὰρ οὖν.

398E

τίνες οὖν θρηνώδεις ἀρμονίαι; λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός.

μειξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντονολυδιστί καὶ τοιαῦταί τινες.

οὐκοῦν αὖται, ἧν δ' ἐγώ, ἀφαιρετέαι; ἄχρηστοι γὰρ
καὶ γυναιξὶν ἃς δεῖ ἐπιεικεῖς εἶναι, μὴ ὅτι ἀνδράσι.

πάνυ γε.

ἀλλὰ μὴν μέθῃ γε φύλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ
μαλακία καὶ ἀργία.

πῶς γὰρ οὐ;

τίνες οὖν μαλακαί τε καὶ συμποτικάι τῶν ἁρμονιῶν;

ἰαστί, ἧ δ' ὅς, καὶ λυδιστί αὖ τινες χαλαραὶ
καλοῦνται.

399A

ταύταις οὖν, ὦ φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἔσθ'
ὅτι χρήσης;

οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστί
λείπεσθαι καὶ φρυγιστί.

οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, τὰς ἁρμονίας, ἀλλὰ κατάλειπε
ἐκείνην τὴν ἁρμονίαν, ἧ ἔν τε πολεμικῇ πράξει ὄντος
ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαίῳ ἐργασίᾳ πρεπόντως ἂν
μιμήσαιτο φθόγγους τε καὶ προσωδίας, καὶ

399B

ἀποτυχόντος ἢ εἰς τραύματα ἢ εἰς θανάτους ἰόντος ἢ
 εἰς τινὰ ἄλλην συμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι τούτοις
 παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν
 τύχην· καὶ ἄλλην αὖ ἐν εἰρηνικῇ τε καὶ μὴ βιαίῳ
 ἀλλ' ἐν ἐκουσίᾳ πράξει ὄντος, ἢ τινὰ τι πείθοντός τε
 καὶ δεομένου, ἢ εὐχῇ θεὸν ἢ διδαχῇ καὶ νουθετήσῃ
 ἄνθρωπον, ἢ τοῦναντίον ἄλλω δεομένῳ ἢ διδάσκοντι ἢ
 μεταπείθοντι ἑαυτὸν ἐπέχοντα, καὶ ἐκ τούτων
 πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ μὴ ὑπερηφάνως ἔχοντα,
 399C ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρίως ἐν πᾶσι τούτοις
 πράττοντά τε καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀγαπῶντα. ταύτας
 δύο ἁρμονίας, βίαιον, ἐκούσιον, δυστυχούντων,
 εὐτυχούντων, σωφρόνων, ἀνδρείων αἵτινες φθόγγους
 μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας λείπε.

ἀλλ', ἥ δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἰτεῖς λείπειν ἢ ἅς νυνδὴ
 ἐγὼ ἔλεγον.

οὐκ ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, πολυχορδίας γε οὐδὲ
 παναρμονίου ἡμῖν δεήσει ἐν ταῖς ὥδαῖς τε καὶ μέλεσιν.

οὐ μοι, ἔφη, φαίνεται.

399D

τριγώνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων ὀργάνων
 ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρμόνια, δημιουργοὺς οὐ
 θρέψομεν.

οὐ φαινόμεθα.

τί δέ; αὐλοποιούς ἢ αὐλητὰς παραδέξῃ εἰς τὴν
 πόλιν; ἢ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον, καὶ αὐτὰ τὰ
 παναρμόνια αὐλοῦ τυγχάνει ὄντα μίμημα;

δῆλα δὴ, ἢ δ' ὅς.

λύρα δὴ σοι, ἣν δ' ἐγώ, καὶ κιθάρα λείπεται κατὰ
 πόλιν χρήσιμα· καὶ αὖ κατ' ἀγροὺς τοῖς νομεῦσι
 σῦριγξ ἂν τις εἴη.

ὥς γοῦν, ἔφη, ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει.

399E

οὐδέν γε, ἣν δ' ἐγώ, καινὸν ποιοῦμεν, ὦ φίλε,
 κρίνοντες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος
 ὄργανα πρὸ Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου ὀργάνων.

μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ μοι φαινόμεθα.

καὶ νῆ τὸν κύνα, εἶπον, λελήθαμέν γε
διακαθαίροντες πάλιν ἦν ἄρτι τρυφᾶν ἔφαμεν πόλιν.

σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς, ἧ δ' ὅς.

400A

ἴθι δὴ, ἔφην, καὶ τὰ λοιπὰ καθαίρωμεν. ἐπόμενον
γὰρ δὴ ταῖς ἀρμονίαις ἂν ἡμῖν εἴη τὸ περὶ ῥυθμούς,
μὴ ποικίλους αὐτοὺς διώκειν μηδὲ παντοδαπὰς βάσεις,
ἀλλὰ βίου ῥυθμούς ἰδεῖν κοσμίου τε καὶ ἀνδρείου τίνες
εἰσίν· οὓς ἰδόντα τὸν πόδα τῷ τοῦ τοιούτου λόγῳ
ἀναγκάζειν ἔπεσθαι καὶ τὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ λόγον
ποδί τε καὶ μέλει. οἵτινες δ' ἂν εἶεν οὗτοι οἱ ῥυθμοί,
σὸν ἔργον, ὥσπερ τὰς ἀρμονίας, φράσαι.

ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν. ὅτι μὲν γὰρ
τρὶ ἄττα ἐστὶν εἶδη ἐξ ὧν αἱ βάσεις πλέκονται,
ὥσπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα, ὅθεν αἱ πᾶσαι
ἀρμονίαι, τεθραμένος ἂν εἵποιμι· ποῖα δὲ ὁποίου βίου
μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω.

400B

ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μετὰ Δάμωνος
βουλευσόμεθα, τίνες τε ἀνελευθερίας καὶ ὕβρεως ἢ
μανίας καὶ ἄλλης κακίας πρέπουσαι βάσεις, καὶ τίνας

4000

τοῖς ἐναντίοις λειπτέον ῥυθμούς· οἶμαι δέ με ἀκηκοέναι
οὐ σαφῶς ἐνόπλιόν τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ
σύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ ἡρῶν γε, οὐκ οἶδα ὅπως
διακοσμοῦντος καὶ ἴσον ἄνω καὶ κάτω τιθέντος, εἰς
βραχύ τε καὶ μακρὸν γιγνόμενον, καί, ὥς ἐγὼ οἶμαι,
ἴαμβον καὶ τιν' ἄλλον τροχαῖον ὠνόμαζε, μήκη δὲ καὶ
βραχύτητας προσῆπτε. καὶ τούτων τισὶν οἶμαι τὰς
ἀγωγὰς τοῦ ποδὸς αὐτὸν οὐχ ἥττον ψέγειν τε καὶ
ἐπαινεῖν ἢ τοὺς ῥυθμούς αὐτούς — ἥτοι συναμφοτέρων
τι· οὐ γὰρ ἔχω λέγειν — ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥσπερ
εἶπον, εἰς Δάμωνα ἀναβεβλήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ
σμικροῦ λόγου. ἢ σὺ οἶει;

μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε.

ἀλλὰ τόδε γε, ὅτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης τε καὶ
ἀσχημοσύνης τῷ εὐρύθμῳ τε καὶ ἀρῥύθμῳ ἀκολουθεῖ,
δύνασαι διελέσθαι;

πῶς δ' οὐ;

400D

ἀλλὰ μὲν τὸ εὐρύθμῳ γε καὶ τὸ ἀρῥύθμον τὸ μὲν
τῇ καλῇ λέξει ἔπεται ὁμοιούμενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντίᾳ,

καὶ τὸ εὐάρμοστον καὶ ἀνάρμοστον ὡσαύτως, εἶπερ
 ῥυθμός γε καὶ ἁρμονία λόγῳ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο,
 ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις.

ἀλλὰ μήν, ἥ δ' ὅς, ταῦτά γε λόγῳ ἀκολουθητέον.

τί δ' ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἥν δ' ἐγώ, καὶ ὁ λόγος;
 οὐ τῷ τῆς ψυχῆς ἥθει ἔπεται;

πῶς γὰρ οὐ;

τῇ δὲ λέξει τὰ ἄλλα;

ναί.

400E εὐλογία ἄρα καὶ εὐαρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ
 εὐρυθμία εὐηθεία ἀκολουθεῖ, οὐχ ἣν ἄνοιαν οὔσαν
 ὑποκοριζόμενοι καλοῦμεν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὔτε
 καὶ καλῶς τὸ ἥθος κατεσκευασμένην διάνοιαν.

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

ἄρ' οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα τοῖς νέοις, εἰ
 μέλλουσι τὸ αὐτῶν πράττειν;

διωκτέα μὲν οὖν.

401A

ἔστιν δέ γε που πλήρης μὲν γραφικὴ αὐτῶν καὶ
 πᾶσα ἢ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ
 ποικιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὖ ἢ τῶν ἄλλων
 σκευῶν ἐργασία, ἔτι δὲ ἢ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἢ
 τῶν ἄλλων φυτῶν· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν
 εὐσχημοσύνη ἢ ἀσχημοσύνη. καὶ ἢ μὲν ἀσχημοσύνη
 καὶ ἀρῶθυμία καὶ ἀναρμοστία κακολογίας καὶ
 κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δ' ἐναντία τοῦ ἐναντίου,
 σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἡθους, ἀδελφά τε καὶ
 μιμήματα.

παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

401B

ἄρ' οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον καὶ
 προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἡθους
 ἐμποιεῖν τοῖς ποιήμασιν ἢ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἢ καὶ
 τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον
 τὸ κακώηθες τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον
 καὶ ἀσχημον μήτε ἐν εἰκόσι ζώων μήτε ἐν
 οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δημιουργουμένῳ
 ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἶός τε ὢν οὐκ ἑατέος παρ' ἡμῖν
 δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίας εἰκόσι τρεφόμενοι ἡμῖν

401C

οἱ φύλακες ὥσπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ, πολλὰ ἐκάστης
 ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν δρεπόμενοί τε καὶ
 νεμόμενοι, ἐν τι συνιστάντες λανθάνωσιν κακὸν μέγα
 ἐν τῇ αὐτῶν ψυχῇ, ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς
 δημιουργοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἱχνεύειν τὴν τοῦ
 καλοῦ τε καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵνα ὥσπερ ἐν ὑγιεινῷ
 τόπῳ οἰκοῦντες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὁπόθεν
 ἂν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς
 401D ἀκοήν τι προσβάλλῃ, ὥσπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ
 χρηστῶν τόπων ὑγίειαν, καὶ εὐθὺς ἐκ παίδων λανθάνῃ
 εἰς ὁμοιότητά τε καὶ φιλίαν καὶ συμφωνίαν τῷ καλῷ
 λόγῳ ἄγουσα;

πολὺ γὰρ ἂν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖεν.

401E

ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, τούτων ἕνεκα
 κυριωτάτῃ ἐν μουσικῇ τροφῇ, ὅτι μάλιστα καταδύεται
 εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὅ τε ῥυθμὸς καὶ ἁρμονία, καὶ
 ἐρῶμενέστατα ἅπτεται αὐτῆς φέροντα τὴν
 401E εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις ὁρθῶς
 τραφῇ, εἰ δὲ μή, τοῦναντίον; καὶ ὅτι αὖ τῶν
 παραλειπομένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἢ μὴ

402A

καλῶς φύντων ὀξύτατ' ἂν αἰσθάνοιτο ὁ ἐκεῖ τραφεῖς
 ὥς ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ δυσχεραίνων τὰ μὲν καλὰ
 ἐπαινοῖ καὶ χαίρων καὶ καταδεχόμενος εἰς τὴν ψυχὴν
 τρέφοιτ' ἂν ἀπ' αὐτῶν καὶ γίγνοιτο καλὸς τε
 κἀγαθός, τὰ δ' αἰσχροὰ ψέγοι τ' ἂν ὀρθῶς καὶ μισοῖ
 ἔτι νέος ὢν, πρὶν λόγον δυνατὸς εἶναι λαβεῖν, ἐλθόντος
 δὲ τοῦ λόγου ἀσπάζοιτ' ἂν αὐτὸν γνωρίζων δι'
 οἰκειότητα μάλιστα ὁ οὕτω τραφεῖς;

ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἕνεκα ἐν
 μουσικῇ εἶναι ἡ τροφή.

402B

ὥσπερ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γραμμάτων πέρι τότε
 ἱκανῶς εἶχομεν, ὅτε τὰ στοιχεῖα μὴ λανθάνοι ἡμᾶς
 ὀλίγα ὄντα ἐν ἅπασιν οἷς ἔστιν περιφερόμενα, καὶ οὕτ'
 ἐν σμικρῷ οὕτ' ἐν μεγάλῳ ἡτιμάζομεν αὐτά, ὥς οὐ
 δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προϋυμούμεθα
 διαγιγνώσκειν, ὥς οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ
 πρὶν οὕτως ἔχοιμεν —

ἀληθῆ.

οὐκοῦν καὶ εἰκόνας γραμμάτων, εἴ που ἢ ἐν ὕδασι
ἢ ἐν κατόπτροις ἐμφαίνοντο, οὐ πρότερον γνωσόμεθα,
πρὶν ἂν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ' ἔστιν τῆς αὐτῆς τέχνης
τε καὶ μελέτης;

παντάπασι μὲν οὖν.

402C ἄρ' οὖν, ὃ λέγω, πρὸς θεῶν, οὕτως οὐδὲ μουσικοὶ
πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ οὔτε οὓς φαμεν ἡμῖν
παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἂν τὰ τῆς
σωφροσύνης εἶδη καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ
μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ
τούτων αὖ ἐναντία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν
καὶ ἐνόντα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ
εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν σμικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις
ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα τέχνης εἶναι
καὶ μελέτης;

πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

402D οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ὅτου ἂν συμπίπτῃ ἐν τε τῇ
ψυχῇ καλὰ ἦθῃ ἐνόντα καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα

ἐκείνοις καὶ συμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου,
τοῦτ' ἂν εἴη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι;

πολύ γε.

καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτατον;

πῶς δ' οὔ;

τῶν δὴ ὅτι μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων ὃ γε
μουσικὸς ἐρώη ἄν· εἰ δὲ ἀσύμφωνος εἴη, οὐκ ἂν ἐρώη.

402E

οὐκ ἂν, εἴ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ
μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἂν ὥστε ἐθέλειν
ἀσπάζεσθαι.

μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ἔστιν σοι ἢ γέγονεν
παιδικὰ τοιαῦτα, καὶ συγχωρῶ. ἀλλὰ τόδε μοι εἶπέ·
σωφροσύνη καὶ ἡδονὴ ὑπερβαλλούση ἔστι τις κοινωνία;

καὶ πῶς; ἔφη, ἢ γε ἔκφρονα ποιεῖ οὐχ ἥττον ἢ
λύπη;

ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ;

403A

οὐδαμῶς.

τί δέ; ὕβρει τε καὶ ἀκολασία;

πάντων μάλιστα.

μείζω δέ τινα καὶ ὀξύτεραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδονὴν τῆς
περὶ τὰ ἀφροδίσια;

οὐκ ἔχω, ἥ δ' ὅς, οὐδέ γε μανικωτέραν.

ὁ δὲ ὀρθὸς ἔρως πέφυκε κοσμίου τε καὶ καλοῦ
σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν;

καὶ μάλα, ἥ δ' ὅς.

οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν οὐδὲ συγγενὲς
ἀκολασίας τῷ ὀρθῷ ἔρωτι;

οὐ προσοιστέον.

403B

οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἢ ἡδονή, οὐδὲ κοινωνητέον
αὐτῆς ἐραστῇ τε καὶ παιδικοῖς ὀρθῶς ἐρῶσί τε καὶ
ἐρωμένοις;

οὐ μέντοι μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, προσοιστέον.

403C

οὕτω δὴ, ὡς ἔοικε, νομοθετήσεις ἐν τῇ οἰκίζομένη πόλει φιλεῖν μὲν καὶ συνεῖναι καὶ ἄπτεσθαι ὥσπερ ὑέος παιδικῶν ἐραστήν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πείθῃ, τὰ δ' ἄλλα οὕτως ὁμιλεῖν πρὸς ὃν τις σπουδάζει, ὅπως μηδέποτε δόξει μακρότερα τούτων συγγίγνεσθαι· εἰ δὲ μή, ψόγον ἀμουσίας καὶ ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα.

οὕτως, ἔφη.

ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος ἡμῖν ἔχειν ὁ περὶ μουσικῆς λόγος; οἷ γοῦν δεῖ τελευτᾶν, τετελεύτηκεν· δεῖ δέ που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά.

σύμφημι, ἦ δ' ὅς.

μετὰ δὲ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαί.

τί μὴν;

403D

δεῖ μὲν δὲ καὶ ταύτῃ ἀκριβῶς τρέφεσθαι ἐκ παίδων διὰ βίου. ἔχει δέ πως, ὡς ἐγῶμαι, ὧδε· σκόπει δὲ καὶ σύ. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ φαίνεται, ὃ ἂν χρηστὸν ἦ σῶμα, τοῦτο τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ

τοῦναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ σῶμα
παρέχειν ὥς οἶόν τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται;

καὶ ἐμοί, ἔφη, οὕτως.

οὐκοῦν εἰ τὴν διάνοιαν ἱκανῶς θεραπεύσαντες
παραδοῖμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖσθαι,
403E ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ
μακρολογῶμεν, ὁρθῶς ἂν ποιοῖμεν;

πάνυ μὲν οὔν.

μέθης μὲν δὴ εἵπομεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς· παντὶ
γὰρ που μᾶλλον ἐγχωρεῖ ἢ φύλακι μεθυσθέντι μὴ
εἰδέναι ὅπου γῆς ἐστίν.

γελοῖον γάρ, ἢ δ' ὅς, τόν γε φύλακα φύλακος
δεῖσθαι.

τί δὲ δὴ σίτων πέρι; ἀθληταὶ μὲν γὰρ οἱ ἄνδρες
τοῦ μεγίστου ἀγῶνος. ἢ οὐχί;

ναί.

404A

ἄρ' οὖν ἢ τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἕξις προσήκουσ' ἂν εἴη τούτοις;

ἴσως.

ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώδης αὕτη γέ τις καὶ σφαλερὰ πρὸς ὑγίειαν. ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον καί, ἐὰν σμικρὰ ἐκβῶσιν τῆς τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι οἱ ἀσκηταί;

ὁρῶ.

404B

κομψότερας δὴ τινος, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκήσεως δεῖ τοῖς πολεμικοῖς ἀθληταῖς, οὓς γε ὥσπερ κύνας ἀγρύπνους τε ἀνάγκη εἶναι καὶ ὅτι μάλιστα ὅξυ ὁρᾷν καὶ ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς ἐν ταῖς στρατείαις μεταβάλλοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν ἄλλων σίτων καὶ εἰλήσεων καὶ χειμώνων μὴ ἀκροσφαλεῖς εἶναι πρὸς ὑγίειαν.

φαίνεται μοι.

ἄρ' οὖν ἡ βελτίστη γυμναστική ἀδελφή τις ἂν εἴη
τῆς ἀπλῆς μουσικῆς ἣν ὀλίγον πρότερον διῆμεν;

πῶς λέγεις;

ἀπλῇ που καὶ ἐπεικῆς γυμναστική, καὶ μάλιστα ἡ
τῶν περὶ τὸν πόλεμον.

πῇ δῆ;

4040

καὶ παρ' Ὀμήρου, ἣν δ' ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι
ἂν τις. οἶσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατιᾶς ἐν ταῖς τῶν
ἡρώων ἐστιάσεσιν οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἐστιᾶ, καὶ
ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε
ἐφθοῖς κρέασιν ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς, ἃ δὲ μάλιστ' ἂν
εἴη στρατιώταις εὖπορα· πανταχοῦ γὰρ ὥς ἔπος εἰπεῖν
αὐτῷ τῷ πυρὶ χρῆσθαι εὖπορώτερον ἢ ἀγγεῖα
συμπεριφέρειν.

καὶ μάλα.

οὐδὲ μὲν ἡδυσμάτων, ὥς ἐγῶμαι, Ὅμηρος πώποτε
ἐμνήσθη. ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἴσασιν,

ὅτι τῷ μέλλοντι σώματι εὖ ἔξειν ἀφεκτέον τῶν
τοιούτων ἀπάντων;

καὶ ὁρθῶς γε, ἔφη, ἴσασί τε καὶ ἀπέχονται.

404D

Συρακοσίαν δέ, ὧ φίλε, τράπεζαν καὶ Σικελικὴν
ποικιλίαν ὄψου, ὡς ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς, εἶπερ σοι ταῦτα
δοκεῖ ὁρθῶς ἔχειν.

οὐ μοι δοκῶ.

ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν κόρην φίλην εἶναι
ἀνδράσιν μέλλουσιν εὖ σώματος ἔξειν.

παντάπασι μὲν οὔν.

οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς δοκούσας εἶναι
εὐπαθείας;

ἀνάγκη.

404E

ὅλην γὰρ οἶμαι τὴν τοιαύτην σίτησιν καὶ δίαιταν
τῇ μελοποιίᾳ τε καὶ ᾠδῇ τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ καὶ
ἐν πᾶσι ῥυθμοῖς πεποιημένη ἀπεικάζοντες ὁρθῶς ἂν
ἀπεικάζοιμεν.

πῶς γὰρ οὐ;

οὐκοῦν ἐκεῖ μὲν ἀκολασίαν ἢ ποικιλία ἐνέτικτεν,
ἐνταῦθα δὲ νόσον, ἢ δὲ ἀπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν
ἐν ψυχαῖς σωφροσύνην, κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν
σώμασιν ὑγίειαν;

ἀληθέστατα, ἔφη.

405A

ἀκολασίας δὲ καὶ νόσων πληθυσουσῶν ἐν πόλει ἄρ'
οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεῖα πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ
δικανικὴ τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ
ἐλεύθεροι πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάζωσιν;

τί γὰρ οὐ μέλλει;

405B

τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχροῦς παιδείας ἐν πόλει
ἄρα μή τι μεῖζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι
ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους
τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ
σχήματι προσποιουμένους τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχροὺς
δοκεῖ καὶ ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῶ
παρ' ἄλλων, ὡς δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν, τῶ δικαίῳ
ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι, καὶ ἀπορία οἰκείων;

πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἴσχιστον.

405C ἥ δοκεῖ σοι, ἥν δ' ἐγώ, τούτου αἴσχιον εἶναι τοῦτο, ὅταν δὴ τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῇ καλλωπίζεσθαι, ὡς δεινὸς ὢν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἱκανὸς πάσας μὲν στροφὰς στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἔνεκα, ἀγνοῶν ὅσῳ κάλλιον καὶ ἄμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὐτῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ;

οὐκ, ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη, ἐκείνου ἔτι αἴσχιον.

405D τὸ δὲ ἰατρικῆς, ἥν δ' ἐγώ, δεῖσθαι ὅτι μὴ τραυμάτων ἔνεκα ἢ τινων ἐπετείων νοσημάτων ἐπιπεσόντων, ἀλλὰ δι' ἀργίαν τε καὶ δίαιταν οἷαν διήλθομεν, ῥευμάτων τε καὶ πνευμάτων ὥσπερ λίμνας ἐμπιμπλαμένους φύσας τε καὶ κατάρρους νοσήμασιν ὀνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομψοὺς Ἀσκληπιάδας, οὐκ αἰσχροὺς δοκεῖ;

καὶ μάλ', ἔφη· ὥς ἀληθῶς καινὰ ταῦτα καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὀνόματα.

οἶα, ἦν δ' ἐγώ, ὥς οἶμαι, οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ.

405E

τεκμαίρομαι δέ, ὅτι αὐτοῦ οἱ υἱεῖς ἐν Τροίᾳ Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ ἐπ' οἶνον Πράμνειον ἄλφιτα
 406A πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα, ἃ δὴ δοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, οὐκ ἐμέμψαντο τῇ δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰωμένῳ ἐπετίμησαν.

καὶ μὲν δὴ, ἔφη, ἄτοπόν γε τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι.

406B

οὐκ, εἴ γ' ἐννοεῖς, εἶπον, ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιάδαι οὐκ ἐχρῶντο, ὥς φασι, πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι· Ἡρόδικος δὲ παιδοτρίβης ὢν καὶ νοσώδης γενόμενος, μείξας γυμναστικὴν ἰατρικῇ, ἀπέκναισε
 406B πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' ἄλλους ὕστερον πολλούς.

πῇ δὴ; ἔφη.

μακρόν, ἦν δ' ἐγώ, τὸν θάνατον αὐτῷ ποιήσας.
 παρακολουθῶν γὰρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὄντι οὔτε
 ἰάσασθαι οἶμαι οἷός τ' ἦν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε
 πάντων ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη, ἀποκναιόμενος εἴ τι
 τῆς εἰωθυίας διαίτης ἐκβαίη, δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ
 σοφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο.

καλὸν ἄρα τὸ γέρας, ἔφη, τῆς τέχνης ἠνέγκατο.

406C

οἶον εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, τὸν μὴ εἰδότα ὅτι
 Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοίᾳ οὐδὲ ἀπειρίᾳ τούτου τοῦ εἶδους
 τῆς ἱατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ'
 εἰδὼς ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομουμένοις ἔργον τι ἐκάστω ἐν
 τῇ πόλει προστέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι, καὶ
 οὐδενὶ σχολὴ διὰ βίου κάμνειν ἰατρευομένῳ. ὃ ἡμεῖς
 γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ δὲ
 τῶν πλουσίων τε καὶ εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ
 αἰσθανόμεθα.

πῶς; ἔφη.

406D

τέκτων μὲν, ἦν δ' ἐγώ, κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ
 ἱατροῦ φάρμακον πιὼν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα, ἢ κάτω

406E

καθαρθεῖς ἢ καύσει ἢ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι·
 ἐὰν δέ τις αὐτῷ μακρὰν δίαιταν προστάττη, πιλιδιά-
 τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεῖς καὶ τὰ τούτοις
 ἐπόμενα, ταχὺ εἶπεν ὅτι οὐ σχολὴ κάμνειν οὐδὲ
 λυσιτελεῖ οὕτω ζῆν, νοσήματι τὸν νοῦν προσέχοντα,
 τῆς δὲ προκειμένης ἐργασίας ἀμελοῦντα. καὶ μετὰ
 ταῦτα χαίρειν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἰατρῷ, εἰς τὴν
 εἰωθυῖαν δίαιταν ἐμβάς, ὑγιὲς γενόμενος ζῆ τὰ ἑαυτοῦ
 πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἱκανὸν ᾖ τὸ σῶμα ὑπενεγκεῖν,
 τελευτήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη.

καὶ τῷ τοιούτῳ μὲν γ', ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὕτω
 ἰατρικῇ χρῆσθαι.

407A

ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, ὃ εἰ μὴ
 πράττοι, οὐκ ἐλυσιτέλει ζῆν;

δῆλον, ἔφη.

ὁ δὲ δὴ πλούσιος, ὥς φαμεν, οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον
 ἔργον προκείμενον, οὗ ἀναγκαζομένῳ ἀπέχεσθαι
 ἀβίωτον.

οὐκουν δὴ λέγεταιί γε.

Φωκυλίδου γάρ, ἣν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις πῶς φησι δεῖν, ὅταν τῷ ἤδη βίος ᾗ, ἀρετὴν ἀσκεῖν.

οἶμαι δέ γε, ἔφη, καὶ πρότερον.

μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς διδάξωμεν πρότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ἢ νοσοτροφία τεκτονικῇ μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακείμεμα οὐδὲν ἐμποδίζει.

ναὶ μὰ τὸν Δία, ἣ δ' ὅς. σχεδὸν γέ τι πάντων μάλιστα ἢ γε περαιτέρω γυμναστικῆς ἢ περιττῇ αὕτῃ ἐπιμέλεια τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἐδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς δύσκολος.

τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις ἀστινασοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπή, κεφαλῆς τινος αἰὲ διατάσεις καὶ ἱλίγγους ὑποπτεύουσα καὶ αἰτιωμένα ἐκ φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι, ὥστε, ὅπῃ ταύτῃ ἀρετὴ ἀσκεῖται καὶ

δοκιμάζεται, πάντῃ ἐμπόδιος· κάμνειν γὰρ οἶεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λήγειν περὶ τοῦ σώματος.

εἰκός γε, ἔφη.

οὐκοῦν ταῦτα γινώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν τοὺς μὲν φύσει τε καὶ διαίτῃ ὑγιεινῶς ἔχοντας τὰ σώματα, νόσημα δέ τι ἀποκεκριμένον ἴσχοντας ἐν αὐτοῖς, τούτοις μὲν καὶ ταύτῃ τῇ ἔξει καταδείξαι ἰατρικὴν, φαρμάκοις τε καὶ τομαῖς τὰ νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰωθυῖαν προστάττειν δίαιταν, ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι, τὰ δ' εἴσω διὰ παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν διαίταις κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα μακρὸν καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ὥς τὸ εἰκός, ἕτερα τοιαῦτα φυτεύειν, ἀλλὰ τὸν μὴ δυνάμενον ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ περιόδῳ ζῆν μὴ οἶεσθαι δεῖν θεραπεύειν, ὥς οὔτε αὐτῷ οὔτε πόλει λυσιτελεῖ;

πολιτικόν, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιόν.

408A δῆλον, ἦν δ' ἐγώ· καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ὅτι τοιοῦτος
 ἦν, οὐχ ὁρᾷς ὥς καὶ ἐν Τροίᾳ ἀγαθοὶ πρὸς τὸν
 πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ ἰατρικῇ, ὥς ἐγὼ λέγω,
 ἐχρῶντο; ἢ οὐ μέμνησαι ὅτι καὶ τῷ Μενέλεω ἐκ τοῦ
 τραύματος οὔ ὁ Πάνδαρος ἔβαλεν —

αἶμ' ἐκμυζήσαντες ἐπ' ἥπια φάρμακ' ἔπασσον,

408B ὅτι δ' ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἢ πιεῖν ἢ φαγεῖν οὐδὲν
 μᾶλλον ἢ τῷ Εὐρυπύλῳ προσέταττον, ὥς ἱκανῶν
 ὄντων τῶν φαρμάκων ἰάσασθαι ἄνδρας πρὸ τῶν
 τραυμάτων ὑγιεινοὺς τε καὶ κοσμίους ἐν διαίτῃ, καὶ εἰ
 τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα κυκεῶνα πiónτες, νοσώδη δὲ
 φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις
 ὥοντο λυσιτελεῖν ζῆν, οὐδ' ἐπὶ τούτοις τὴν τέχνην
 δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς, οὐδ' εἰ Μίδου
 πλουσιώτεροι εἶεν.

πάνυ κομψοὺς, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιοῦ παῖδας.

πρέπει, ἦν δ' ἐγώ, καίτοι ἀπειθοῦντές γε ἡμῖν οἱ
 τραγωδοποιοί τε καὶ Πίνδαρος Ἀπόλλωνος μὲν φασιν
 Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆναι πλούσιον

408C

ἄνδρα θανάσιμον ἤδη ὄντα ἰάσασθαι, ὅθεν δὴ καὶ
κεραυνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρημένα οὐ
πεισόμεθα αὐτοῖς ἀμφοτέρω, ἀλλ' εἰ μὲν θεοῦ ᾗν, οὐκ
ᾗν, φήσομεν, αἰσχροκερδής· εἰ δ' αἰσχροκερδής, οὐκ ᾗν
θεοῦ.

408D

ὀρθότατα, ᾗ δ' ὅς, ταῦτά γε. ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί
λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἄρ' οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει
κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἶεν δ' ἄν που μάλιστα τοιοῦτοι
ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινοὺς, πλείστους δὲ νοσώδεις
μετεχειρίσαντο, καὶ δικασταὶ αὖ ὥσαύτως οἱ
παντοδαπαῖς φύσεσιν ὠμιληκότες.

καὶ μάλα, εἶπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ' οἶσθα οὓς
ἡγοῦμαι τοιούτους;

ἂν εἴπῃς, ἔφη.

ἀλλὰ πειράσομαι, ᾗν δ' ἐγώ· σὺ μέντοι οὐχ ὅμοιον
πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἔρου.

πῶς; ἔφη.

ἰατροὶ μὲν, εἶπον, δεινότατοι ἂν γένοιντο, εἰ ἐκ
 παίδων ἀρξάμενοι πρὸς τῷ μανθάνειν τὴν τέχνην ὥς
 408E πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὁμιλήσειαν καὶ
 αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἶεν μὴ πάνυ ὑγιεῖνοι
 φύσει. οὐ γὰρ οἶμαι σώματι σῶμα θεραπεύουσιν — οὐ
 γὰρ ἂν αὐτὰ ἐνεχώρει κακὰ εἶναί ποτε καὶ γενέσθαι
 — ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἥ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην
 τε καὶ οὔσαν εὔ τι θεραπεύειν.

ὁρθῶς, ἔφη.

409A δικαστῆς δέ γε, ὦ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχει, ἥ οὐκ
 ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς ψυχαῖς τεθράφθαι τε καὶ
 ὠμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἡδίκηκυῖαν
 διεξεληλυθέναι, ὥστε ὀξέως ἀφ' αὐτῆς τεκμαίρεσθαι
 τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα οἶον κατὰ σῶμα νόσους·
 ἀλλ' ἄπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἡθῶν νέαν
 οὔσαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλὴ καγαθὴ οὔσα κρινεῖν
 ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὄντες οἱ
 409B ἐπικειῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων,
 ὅτε οὐκ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὁμοιοπαθῆ
 τοῖς πονηροῖς.

καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸ πάσχουσι.

τῷ τοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὁψιμαθῇ γεγονότα τῆς ἀδικίας οἶόν ἐστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ἡσθημένον, ἀλλ' ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι οἶον
 409C πέφυκε κακόν, ἐπιστήμη, οὐκ ἐμπειρία οἰκεία κεχρημένον.

γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἔοικεν εἶναι ὁ τοιοῦτος δικαστής.

καὶ ἀγαθός γε, ἦν δ' ἐγώ, ὃ σὺ ἡρώτας· ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, ὁ πολλὰ αὐτὸς ἡδίκηκώς καὶ πανοῦργός τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὁμοίοις ὁμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἐξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ
 409D πρεσβυτέροις ἤδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὖ φαίνεται, ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιᾶς ἥθους, ἅτε οὐκ ἔχων παράδειγμα τοῦ τοιούτου. πλεονάκεις δὲ πονηροῖς

ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος
δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις.

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ.

οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρὴ τὸν δικαστὴν
ζητεῖν τὸν ἀγαθόν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον·
πονηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὐποτ' ἂν
γνοίῃ, ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης χρόνῳ ἅμα
409E αὐτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται. σοφὸς οὖν
οὗτος, ὥς μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίνεται.

καὶ ἐμοί, ἔφη, συνδοκεῖ.

οὐκοῦν καὶ ἰατρικὴν, οἷαν εἵπομεν, μετὰ τῆς
τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αἱ τῶν
410A πολιτῶν σοι τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς
ψυχὰς θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μή, ὅσοι μὲν κατὰ σῶμα
τοιοῦτοι, ἀποθνήσκουσιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν
ψυχὴν κακοφυεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦσιν;

τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχουσιν καὶ
τῇ πόλει οὕτω πέφανται.

οἱ δὲ δὴ νέοι, ἧν δ' ἐγώ, δῆλον ὅτι εὐλαβήσονται
 σοι δικαστικῆς εἰς χρεῖαν ἰέναι, τῇ ἀπλῇ ἐκείνῃ
 μουσικῇ χρώμενοι ἧν δὴ ἔφαμεν σωφροσύνην ἐντίκτειν.

τί μήν; ἔφη.

410B

ἄρ' οὖν οὐ κατὰ ταῦτα ἵχνη ταῦτα ὁ μουσικός
 γυμναστικὴν διώκων, ἐὰν ἐθέλῃ, αἰρήσει, ὥστε μηδὲν
 ἰατρικῆς δεῖσθαι ὅτι μὴ ἀνάγκη;

ἔμοιγε δοκεῖ.

αὐτά γε μὴν τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόνους πρὸς τὸ
 θυμοειδὲς τῆς φύσεως βλέπων κακεῖνο ἐγείρων πονήσῃ
 μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχύν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀθληταὶ
 ῥώμης ἕνεκα σιτία καὶ πόνους μεταχειριεῖται.

ὀρθότατα, ἧ δ' ὅς.

410C

ἄρ' οὖν, ἧν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, καὶ οἱ καθιστάντες
 μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν οὐχ οὗ ἕνεκά τινες
 οἴονται καθιστᾶσιν, ἵνα τῇ μὲν τὸ σῶμα
 θεραπεύοιντο, τῇ δὲ τὴν ψυχὴν;

ἀλλὰ τί μήν; ἔφη.

κινδυνεύουσιν, ἣν δ' ἐγώ, ἀμφότερα τῆς ψυχῆς
ένεκα τὸ μέγιστον καθιστάναι.

πῶς δῆ;

οὐκ ἐννοεῖς, εἶπον, ὥς διατίθενται αὐτὴν τὴν
διάνοιαν οἱ ἂν γυμναστικῇ μὲν διὰ βίου ὁμιλήσωσιν,
μουσικῆς δὲ μὴ ἄψωνται; ἢ αὖ ὅσοι ἂν τούναντίον
διατεθῶσιν;

τίνος δέ, ἥ δ' ὅς, πέρι λέγεις;

410D

ἀγριότητός τε καὶ σκληρότητος, καὶ αὖ μαλακίας
τε καὶ ἡμερότητος, ἣν δ' ἐγώ —

ἔγωγε, ἔφη· ὅτι οἱ μὲν γυμναστικῇ ἀκράτῳ
χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ
μουσικῇ μαλακώτεροι αὖ γίνονται ἢ ὥς κάλλιον
αὐτοῖς.

καὶ μήν, ἣν δ' ἐγώ, τό γε ἄγριον τὸ θυμοειδὲς ἂν
τῆς φύσεως παρέχοιτο, καὶ ὀρθῶς μὲν τραφέν ἀνδρεῖον
ἂν εἴη, μᾶλλον δ' ἐπιταθὲν τοῦ δέοντος σκληρόν τε
καὶ χαλεπὸν γίγνοιτ' ἂν, ὥς τὸ εἶκός.

δοκεῖ μοι, ἔφη.

410E

τί δέ; τὸ ἥμερον οὐχ ἢ φιλόσοφος ἂν ἔχοι φύσις,
καὶ μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος αὐτοῦ μαλακώτερον εἶη
τοῦ δέοντος, καλῶς δὲ τραφέντος ἥμερόν τε καὶ
κόσμιον;

ἔστι ταῦτα.

δεῖν δέ γε φαμεν τοὺς φύλακας ἀμφοτέρω ἔχειν
τούτῳ τὴν φύσιν.

δεῖ γάρ.

οὐκοῦν ἡρμόσθαι δεῖ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας;

πῶς δ' οὐ;

411A

καὶ τοῦ μὲν ἡρμωσμένου σώφρωνος τε καὶ ἀνδρείου ἢ
ψυχῆ;

πάνυ γε.

τοῦ δὲ ἀναρμόστου δειλῆ καὶ ἄγροικος;

καὶ μάλα.

411B

οὐκοῦν ὅταν μὲν τις μουσικῇ παρέχῃ καταυλεῖν καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὥτων ὥσπερ διὰ χώνης ἅς νυνδὴ ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ μαλακὰς καὶ θρηνώδεις ἁρμονίας, καὶ μινυρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς ᾠδῆς διατελῇ τὸν βίον ὅλον, οὗτος τὸ μὲν πρῶτον, εἴ τι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σίδηρον ἐμάλαξεν καὶ χρήσιμον ἐξ ἀχρήστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν· ὅταν δ' ἐπέχων μὴ ἀνιῇ ἀλλὰ κηλῇ, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ἤδη τήκει καὶ λείβει, ἕως ἂν ἐκτῆξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιήσῃ «μαλθακὸν αἰχμητήν.»

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

411C

καὶ ἐὰν μὲν γε, ἦν δ' ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς φύσει ἄθυμον λάβῃ, ταχὺ τοῦτο διεπράξατο· ἐὰν δὲ θυμοειδῇ, ἀσθενῇ ποιήσας τὸν θυμὸν ὀξύρροπον ἀπηργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ κατασβεννύμενον. ἀκράχοι οὖν καὶ ὀργίλοι ἀντὶ θυμοειδοῦς γηγένηται, δυσκολίας ἔμπλεω.

κομιδῇ μὲν οὖν.

τί δὲ ἂν αὖ γυμναστικῇ πολλὰ πονῇ καὶ εὐωχῇται
εὔ μάλα, μουσικῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας μὴ ἄπτηται; οὐ
πρῶτον μὲν εὔ ἴσχων τὸ σῶμα φρονήματός τε καὶ
θυμοῦ ἐμπίμπλαται καὶ ἀνδρειότερος γίγνεται αὐτὸς
αὐτοῦ;

καὶ μάλα γε.

τί δὲ ἐπειδὴν ἄλλο μηδὲν πράττει μηδὲ κοινωνῇ
411D Μούσης μηδαμῇ; οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν αὐτοῦ φιλομαθὲς
ἐν τῇ ψυχῇ, ἅτε οὔτε μαθήματος γευόμενον οὐδενὸς
οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε τῆς
ἄλλης μουσικῆς, ἀσθενὲς τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν
γίγνεται, ἅτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον οὐδὲ
διακαθαίρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ;

οὕτως, ἔφη.

μισόλογος δὴ οἶμαι ὁ τοιοῦτος γίγνεται καὶ
ἄμουσος, καὶ πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χρῆται,
411E βία δὲ καὶ ἀγριότητι ὥσπερ θηρίον πρὸς πάντα
διαπράττεται, καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ
ἀρρεθμίας τε καὶ ἀχαριστίας ζῇ.

παντάπασιν, ἣ δ' ὅς, οὕτως ἔχει.

412A

ἐπὶ δὴ δὺ' ὄντε τούτω, ὡς ἔοικε, δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἂν τινὰ φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικὴν τε καὶ γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ μὴ εἰ πάρεργον, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνω, ὅπως ἂν ἀλλήλοιν συναρμοσθῆτον ἐπιτεινομένω καὶ ἀνιεμένω μέχρι τοῦ προσήκοντος.

καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη.

τὸν κάλλιστ' ἄρα μουσικῇ γυμναστικὴν κεραννύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοστώτατον, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις συνιστάντα.

εἰκότως γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες.

οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῖν, ὦ Γλαύκων, δεήσει τοῦ τοιούτου τινὸς αἰὲ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σώζεσθαι;

412B

δεήσει μέντοι ὡς οἶόν τέ γε μάλιστα.

οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς οὗτοι ἂν εἶεν. χορείας γὰρ τί ἂν τις διεξίοι τῶν τοιούτων καὶ θήρας τε καὶ κυνηγέσια καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ ἵππικούς; σχεδὸν γάρ τι δῆλα δὴ ὅτι τούτοις ἐπόμενα δεῖ αὐτὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπὰ εὐρεῖν.

ἴσως, ἥ δ' ὅς, οὐ χαλεπά.

εἶεν, ἥν δ' ἐγώ· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἂν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἄρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσί τε καὶ ἄρξονται;

412C

τί μὲν;

οὐκοῦν ὅτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἀρχομένους, δῆλον;

δῆλον.

καὶ ὅτι γε τοὺς ἀρίστους αὐτῶν;

καὶ τοῦτο.

οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἄρ' οὐ γεωργικώτατοι γίνονται;

ναί.

νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἀρίστους δεῖ εἶναι,
ἄρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως;

ναί.

οὐκοῦν φρονίμους τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ
δυνατοὺς καὶ ἔτι κηδεμόνας τῆς πόλεως;

412D

ἔστι ταῦτα.

κήδοιτο δέ γ' ἂν τις μάλιστα τούτου ὃ τυγχάνοι
φιλῶν.

ἀνάγκη.

καὶ μὴν τοῦτό γ' ἂν μάλιστα φιλοῖ, ᾧ συμφέρειν
ἡγοῖτο τὰ αὐτὰ καὶ ἑαυτῷ καὶ ἐκείνου μὲν εὖ
πράττοντος οἴοιτο συμβαίνειν καὶ ἑαυτῷ εὖ πράττειν,
μὴ δέ, τούναντίον.

οὕτως, ἔφη.

ἐκλεκτέον ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους
ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα φαίνωνται

412E

παρὰ πάντα τὸν βίον, ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσωνται
 συμφέρειν, πάσῃ προθυμία ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μή, μηδενὶ
 τρόπῳ πρᾶξαι ἂν ἐθέλειν.

ἐπιτήδριοι γάρ, ἔφη.

δοκεῖ δὴ μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς
 ἡλικίαις, εἰ φυλακικοὶ εἰσι τούτου τοῦ δόγματος καὶ
 μήτε γοητευόμενοι μήτε βιαζόμενοι ἐκβάλλουσιν
 ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν δεῖν ἃ τῇ πόλει
 βέλτιστα.

τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκβολήν;

413A

ἐγὼ σοι, ἔφην, ἐρῶ. φαίνεται μοι δόξα ἐξιέναι ἐκ
 διανοίας ἢ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἐκουσίως μὲν ἢ
 ψευδῆς τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἢ
 ἀληθῆς.

τὸ μὲν τῆς ἐκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς
 ἀκουσίου δέομαι μαθεῖν.

τί δέ; οὐ καὶ σὺ ἡγῇ, ἔφην ἐγώ, τῶν μὲν ἀγαθῶν
 ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τῶν δὲ κακῶν

ἐκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦσθαι τῆς ἀληθείας κακόν,
τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οὐ τὰ ὄντα δοξάζειν
ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι;

ἀλλ', ἢ δ' ὅς, ὀρθῶς λέγεις, καί μοι δοκοῦσιν
ἄκοντες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι.

413B

οὐκοῦν κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες
τοῦτο πάσχουσιν;

οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω.

τραγικῶς, ἣν δ' ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας
μὲν γὰρ τοὺς μεταπεισθέντας λέγω καὶ τοὺς
ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν μὲν χρόνος, τῶν δὲ λόγος
ἐξαιρούμενος λανθάνει· νῦν γάρ που μανθάνεις;

ναί.

τοὺς τοίνυν βιασθέντας λέγω οὓς ἂν ὀδύνη τις ἢ
ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ.

καὶ τοῦτ', ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὀρθῶς λέγεις.

413C

τούς μὲν γοητευθέντας, ὡς ἐγῶμαι, καὶ σὺ φαίης εἶναι οἱ ἂν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἡδονῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι δείσαντες.

ἔοικε γάρ, ἥ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ.

413D

ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζητητέον τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος, τοῦτο ὡς ποιητέον ὃ ἂν τῇ πόλει ἀεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι. τηρητέον δὴ εὐθύς ἐκ παίδων προθεμένοις ἔργα ἐν οἷς ἂν τις τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο, καὶ τὸν μὲν μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ μὴ ἀποκριτέον. ἥ γάρ;

ναί.

καὶ πόνους γε αὖ καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἀγῶνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταῦτ' αὖτα τηρητέον.

ὁρθῶς, ἔφη.

οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, καὶ τρίτου εἶδους τούτοις γοητείας ἄμιλλαν ποιητέον, καὶ θεατέον — ὥσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες

σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὄντας εἰς δείματ'
 413E ἄττα κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὖ μεταβλητέον,
 βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί — εἰ
 δυσγοήτευτος καὶ εὐσχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ
 αὐτοῦ ὢν ἀγαθὸς καὶ μουσικῆς ἥς ἐμάνθανεν,
 εὐρυθμόν τε καὶ εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι τούτοις
 παρέχων, οἷος δὴ ἂν ὢν καὶ ἑαυτῷ καὶ πόλει
 χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν αἰεὶ ἔν τε παισὶ καὶ
 414A νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανιζόμενον καὶ ἀκήρατον
 ἐκβαίνοντα καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ
 φύλακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ
 τελευτήσαντι, τάφων τε καὶ τῶν ἄλλων μνημείων
 μέγιστα γέρα λαγχάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον
 ἀποκριτέον. τοιαύτη τις, ἣν δ' ἐγώ, δοκεῖ μοι, ὦ
 Γλαύκων, ἢ ἐκλογὴ εἶναι καὶ κατάστασις τῶν
 ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὥς ἐν τύπῳ, μὴ δι'
 ἀκριβείας, εἰρηῇσθαι.

καὶ ἐμοί, ἣ δ' ὅς, οὕτως πη φαίνεται.

414B ἄρ' οὖν ὥς ἀληθῶς ὀρθότατον καλεῖν τούτους μὲν
 φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε

ἐντὸς φιλίων, ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλήσονται, οἱ δὲ μὴ
δυνήσονται κακουργεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς δὴ νῦν
φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς
τῶν ἀρχόντων δόγμασιν;

ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

τίς ἂν οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, μηχανὴ γένοιτο τῶν
ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ὧν δὴ νῦν ἐλέγομεν,
414C γενναῖόν τι ἐν ψευδομένους πείσαι μάλιστα μὲν καὶ
αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν;

ποῖόν τι; ἔφη.

μηδὲν καινόν, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ Φοινικικόν τι,
πρότερον μὲν ἤδη πολλαχοῦ γεγονός, ὥς φασιν οἱ
ποιηταὶ καὶ πεπείκασιν, ἐφ' ἡμῶν δὲ οὐ γεγονός οὐδ'
οἶδα εἰ γεγόμενον ἂν, πείσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς.

ὥς ἔοικας, ἔφη, ὁκνοῦντι λέγειν.

δόξω δέ σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μάλ' εἰκότως ὁκνεῖν,
ἐπειδὴν εἶπω.

λέγ', ἔφη, καὶ μὴ φοβοῦ.

414D

λέγω δὴ — καίτοι οὐκ οἶδα ὅποια τόλμη ἢ ποίοις λόγοις χρώμενος ἔρῳ — καὶ ἐπιχειρήσω πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ὡς ἄρ' ἂν ἡμεῖς αὐτοὺς ἐτρέφομεν τε καὶ ἐπαιδεύομεν, ὥσπερ ὀνείρατα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πάσχειν τε καὶ γίγνεσθαι περὶ αὐτούς, ἦσαν δὲ τότε τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ γῆς ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργουμένη, ἐπειδὴ δὲ παντελῶς ἐξεργασμένοι ἦσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτοὺς μήτηρ οὔσα ἀνῆκεν, καὶ νῦν δεῖ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφῆς τῆς χώρας ἐν ἣ εἰσι βουλεύεσθαι τε καὶ ἀμύνειν αὐτούς, ἐάν τις ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς ἀδελφῶν ὄντων καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι.

414E

οὐκ ἐτός, ἔφη, πάλαι ἡσχύνου τὸ ψεῦδος λέγειν.

415A

πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως· ἀλλ' ὅμως ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου. ἐστὲ μὲν γὰρ δὴ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, ὡς φήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι μὲν ὑμῶν ἱκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει συνέμειξεν αὐτοῖς,

415B

415C

διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δ' ἐπίκουροι, ἄργυρον· σίδηρον
 δὲ καὶ χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις
 δημιουργοῖς. ἅτε οὖν συγγενεῖς ὄντες πάντες τὸ μὲν
 πολὺ ὁμοίους ἂν ὑμῖν αὐτοῖς γεννῶτε, ἔστι δ' ὅτε ἐκ
 χρυσοῦ γεννηθεῖη ἂν ἀργυροῦν καὶ ἐξ ἀργύρου χρυσοῦν
 ἔκγονον καὶ τᾶλλα πάντα οὕτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς
 οὖν ἄρχουσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα παραγγέλλει ὁ
 θεός, ὅπως μηδενὸς οὕτω φύλακες ἀγαθοὶ ἔσονται
 μηδ' οὕτω σφόδρα φυλάξουσιν μηδὲν ὥς τοὺς ἐκγόνους,
 ὅτι αὐτοῖς τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς παραμέμεικται, καὶ
 ἐάν τε σφέτερος ἔκγονος ὑπόχαλκος ἢ ὑποσίδηρος
 γένηται, μηδενὶ τρόπῳ κατελεήσουσιν, ἀλλὰ τὴν τῇ
 φύσει προσήκουσαν τιμὴν ἀποδόντες ὥσουσιν εἰς
 δημιουργοὺς ἢ εἰς γεωρούς, καὶ ἂν αὖ ἐκ τούτων τις
 ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φυῇ, τιμήσαντες ἀνάξουσιν τοὺς
 μὲν εἰς φυλακὴν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικουρίαν, ὥς χρησιμοῦ
 ὄντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρεῖναι, ὅταν αὐτὴν ὁ
 σιδηροῦς φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς φυλάξη. τοῦτον οὖν τὸν
 μῦθον ὅπως ἂν πεισθεῖεν, ἔχεις τινὰ μηχανήν;

415D

οὐδαμῶς, ἔφη, ὅπως γ' ἂν αὐτοὶ οὕτοι· ὅπως μεντὰν οἱ τούτων ὑεῖς καὶ οἱ ἔπειτα οἱ τ' ἄλλοι ἄνθρωποι οἱ ὕστερον.

ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, εὖ ἂν ἔχοι πρὸς τὸ μάλλον αὐτοὺς τῆς πόλεως τε καὶ ἀλλήλων κήδεσθαι· σχεδὸν γάρ τι μανθάνω ὃ λέγεις.

415E

καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἔξει ὅπη ἂν αὐτὸ ἡ φήμη ἀγάγη· ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὀπλίσαντες προάγωμεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θρασάσθων τῆς πόλεως ὅπου κάλλιστον στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν τοὺς τε ἔνδον μάλιστ' ἂν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι, τοὺς τε ἔξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος ὥσπερ λύκος ἐπὶ ποίμνην τις ἴοι· στρατοπεδευσάμενοι δέ, θύσαντες οἷς χρή, εὐνὰς ποιησάσθων. ἢ πῶς;

οὕτως, ἔφη.

οὐκοῦν τοιαύτας, οἷας χειμῶνός τε στέγειν καὶ θέρους ἱκανὰς εἶναι;

πῶς γὰρ οὐχί; οἰκήσεις γάρ, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν.

ναί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικάς γε, ἀλλ' οὐ
χρηματιστικάς.

416A

πῶς, ἔφη, αὖ τοῦτο λέγεις διαφέρειν ἐκείνου;

ἐγώ σοι, ἦν δ' ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. δεινότατον
γάρ που πάντων καὶ αἰσχιστον ποιμέσι τοιούτους γε
καὶ οὕτω τρέφειν κύνας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥστε ὑπὸ
ἀκολασίας ἢ λιμοῦ ἢ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς
τοὺς κύνας ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ
ἀντὶ κυνῶν λύκοις ὁμοιωθῆναι.

δεινόν, ἦ δ' ὅς· πῶς δ' οὐ;

416B

οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ
ἐπίκουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν
κρείττους εἰσὶν, ἀντὶ συμμάχων εὐμενῶν δεσπόταις
ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσιν;

φυλακτέον, ἔφη.

οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας
παρεσκευασμένοι ἂν εἶεν, εἰ τῷ ὄντι καλῶς
πεπαιδευμένοι εἰσὶν;

ἀλλὰ μὴν εἰσὶν γ', ἔφη.

καὶ ἐγὼ εἶπον· τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον δισχυρίζεσθαι,
 ὦ φίλε Γλαύκων· ὃ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι
 416C δεῖ αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἥτις ποτέ
 ἐστίν, εἰ μέλλουσι τὸ μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἡμεροί
 εἶναι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν.

καὶ ὀρθῶς γε, ἥ δ' ὅς.

πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτῃ φαίη ἂν τις νοῦν
 ἔχων δεῖν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν
 τοιαύτην αὐτοῖς παρεσκευάσθαι, ἥτις μήτε τοῦ
 416D φύλακας ὥς ἀρίστους εἶναι παύσει αὐτούς, κακουργεῖν
 τε μὴ ἐπαρεῖ περὶ τοὺς ἄλλους πολίτας.

καὶ ἀληθῶς γε φήσει.

ὄρα δὴ, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ
 αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι
 ἔσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον μηδεμίαν
 μηδένα ἰδίαν, ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἴκησιν καὶ
 ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς δ' οὐ πᾶς ὁ
 βουλόμενος εἴσεισι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται

416E

ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξαμένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς φυλακῆς τοσοῦτον ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς συσσίτια ὥσπερ ἐστρατοπεδευμένους κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν αἰεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι καὶ οὐδὲν προσδέονται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια τὴν ἐκείνου κτῆσιν τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσῃ συμμειγνύντας μαιίνειν, διότι

417A

πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν πολλῶν νόμισμα γέγονεν, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον· ἀλλὰ μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτεσθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδ' ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄροφον ἵεναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σώζονται τ' ἂν καὶ σώζοιεν τὴν πόλιν· ὁπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ φυλάκων ἔσονται, δεσπότες δ' ἐχθροὶ ἀντὶ συμμάχων τῶν ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισούμενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλεύόμενοι διάξουσι πάντα τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον

417B

δεδιότες τοὺς ἔνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύτατα ὀλέθρου αὐτοί τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις. τούτων οὖν πάντων ἔνεκα, ἣν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῖν κατεσκευάσθαι τοὺς φύλακας οἰκήσεώς τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα νομοθετήσωμεν, ἢ μή;

πάνυ γε, ἣ δ' ὅς ὁ Γλαύκων.

4

419A

καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβὼν, τί οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀπολογήσῃ, εἰάν τις σε φῇ μὴ πάνυ τι εὐδαίμονας ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι' ἑαυτούς, ὧν ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν ἀπολαύουσιν ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον ἄλλοι ἀγροὺς τε κεκτημένοι καὶ οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας, καὶ ταύταις πρέπουσαν κατασκευὴν κτώμενοι, καὶ θυσίας θεοῖς ἰδίας θύοντες, καὶ ξενοδοκοῦντες, καὶ δὴ καὶ ἃ νυνδὴ σὺ ἔλεγες, χρυσόν

420A

τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα ὅσα νομίζεται
τοῖς μέλλουσιν μακαρίοις εἶναι; ἀλλ' ἀτεχνῶς, φαίη
ἂν, ὥσπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει φαίνονται
καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες.

ναί, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι καὶ οὐδὲ
μισθὸν πρὸς τοῖς σιτίοις λαμβάνοντες ὥσπερ οἱ ἄλλοι,
ὥστε οὐδ' ἂν ἀποδημῆσαι βούλονται ἰδίᾳ, ἐξέσται
αὐτοῖς, οὐδ' ἐταίραις διδόναι, οὐδ' ἀναλίσκειν ἂν ποι
βούλονται ἄλλοσε, οἷα δὴ οἱ εὐδαίμονες δοκοῦντες
εἶναι ἀναλίσκουσι. ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ
τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις.

ἀλλ', ἦ δ' ὅς, ἔστω καὶ ταῦτα κατηγορημένα.

420B

τί οὖν δὴ ἀπολογησόμεθα, φής;

ναί.

τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἐγώ, πορευόμενοι εὐρήσομεν,
ὥς ἐγῶμαι, ἃ λεκτέα. ἐροῦμεν γὰρ ὅτι θαυμαστὸν μὲν
ἂν οὐδὲν εἴη εἰ καὶ οὗτοι οὕτως εὐδαιμονέστατοί εἰσιν,
οὐ μὲν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν πόλιν οἰκίζομεν,
ὅπως ἔν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόντως εὐδαιμον,

420C

420D

420E

ἀλλ' ὅπως ὅτι μάλιστα ὅλη ἢ πόλις. ὠήθημεν γὰρ ἐν
 τῇ τοιαύτῃ μάλιστα ἂν εὐρεῖν δικαιοσύνην καὶ αὖ ἐν
 τῇ κάκιστα οἰκουμένη ἀδικίαν, κατιδόντες δὲ κρῖναι ἂν
 ὃ πάλαι ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἰόμεθα, τὴν
 εὐδαίμονα πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες ὀλίγους ἐν
 αὐτῇ τοιούτους τινὰς τιθέντες, ἀλλ' ὅλην· αὐτίκα δὲ
 τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. ὥσπερ οὖν ἂν εἰ ἡμᾶς
 ἀνδριάντα γράφοντας προσελθὼν τις ἔψεγε λέγων ὅτι
 οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζώου τὰ κάλλιστα φάρμακα
 προστίθεμεν — οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κάλλιστον ὄν οὐκ
 ὀστρεῖω ἐναληλιμμένοι εἶεν ἀλλὰ μέλανι — μετρίως ἂν
 ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι λέγοντες· «ὦ
 θαυμάσιε, μὴ οἷου δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὀφθαλμοὺς
 γράφειν, ὥστε μηδὲ ὀφθαλμοὺς φαίνεσθαι, μηδ' αὖ
 τᾶλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει εἰ τὰ προσήκοντα ἐκάστοις
 ἀποδιδόντες τὸ ὅλον καλὸν ποιοῦμεν· καὶ δὴ καὶ νῦν
 μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι
 προσάπτειν, ἢ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργάσεται ἢ
 φύλακας. ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς
 ξυστίδας ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς
 ἡδονὴν ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς

κεραμέας κατακλίναντες ἐπὶ δεξιὰ πρὸς τὸ πῦρ
 διαπίνοντάς τε καὶ εὐωχουμένους, τὸν τροχὸν
 παραθεμένους, ὅσον ἂν ἐπιθυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς
 ἄλλους πάντας τοιούτῳ τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα
 δὴ ὅλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ. ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω
 νουθέτει· ὥς, ἂν σοι πειθώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς
 421A γεωργὸς ἔσται οὔτε ὁ κεραμεὺς κεραμεὺς οὔτε ἄλλος
 οὐδεὶς οὐδὲν ἔχων σχῆμα ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ
 τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων λόγος· νευροῤῥάφοι γὰρ
 φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ
 προσποιησάμενοι εἶναι μὴ ὄντες πόλει οὐδὲν δεινόν,
 φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ ὄντες ἀλλὰ
 δοκοῦντες ὁρᾷς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολλύασιν,
 καὶ αὖ τοῦ εὔ οἰκεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνοι τὸν καιρὸν
 421B ἔχουσιν.» εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὥς ἀληθῶς
 ποιοῦμεν ἥκιστα κακούργους τῆς πόλεως, ὁ δ' ἐκεῖνο
 λέγων γεωργούς τινας καὶ ὥσπερ ἐν πανηγύρει ἀλλ'
 οὐκ ἐν πόλει ἐστιάτορας εὐδαίμονας, ἄλλο ἂν τι ἢ
 πόλιν λέγοι. σκεπτέον οὖν πότερον πρὸς τοῦτο
 βλέποντες τοὺς φύλακας καθιστῶμεν, ὅπως ὅτι
 πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμονία ἐγγενήσεται, ἢ τοῦτο μὲν

421C

εἰς τὴν πόλιν ὅλην βλέποντας θεατέον εἰ ἐκείνη
 ἐγγίγνεται, τοὺς δ' ἐπικούρους τούτους καὶ τοὺς
 φύλακας ἐκεῖνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ πειστέον, ὅπως
 ὅτι ἄριστοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται, καὶ
 τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὡσαύτως, καὶ οὕτω συμπάσης
 τῆς πόλεως αὐξανομένης καὶ καλῶς οἰκισομένης
 ἑατέον ὅπως ἐκάστοις τοῖς ἔθνεσιν ἢ φύσις ἀποδίδωσι
 τοῦ μεταλαμβάνειν εὐδαιμονίας.

ἀλλ', ἥ δ' ὅς, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν.

ἄρ' οὖν, ἥν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω
 σοι μετρίως λέγειν;

τί μάλιστα;

421D

τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκόπει εἰ τάδε
 διαφθείρει, ὥστε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι.

τὰ ποῖα δὴ ταῦτα;

πλοῦτος, ἥν δ' ἐγώ, καὶ πενία.

πῶς δὴ;

ὦδε. πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτ' ἐθελήσειν
ἐπιμελεῖσθαι τῆς τέχνης;

οὐδαμῶς, ἔφη.

Ἄργος δὲ καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς
αὐτοῦ;

πολύ γε.

οὐκοῦν κακίων χυτρεὺς γίγνεται;

καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ.

καὶ μὴν καὶ ὄργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι ὑπὸ
πενίας ἢ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν τέχνην τά τε ἔργα
421E πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς ὑεῖς ἢ ἄλλους οὓς ἂν
διδάσκη χειροὺς δημιουργοὺς διδάξεται.

πῶς δ' οὐ;

ὑπ' ἀμφοτέρων δὴ, πενίας τε καὶ πλούτου, χείρω
μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χείρους δὲ αὐτοί.

φαίνεται.

ἕτερα δὴ, ὥς ἔοικε, τοῖς φύλαξιν ἡγρήκαμεν, ἃ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσσει εἰς τὴν πόλιν παραδύντα.

τὰ ποῖα ταῦτα;

422A

πλουτὸς τε, ἣν δ' ἐγώ, καὶ πενία· ὥς τοῦ μὲν τρυφὴν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτερισμὸν ἐμποιοῦντος, τῆς δὲ ἀνελευθερίαν καὶ κακοεργίαν πρὸς τῷ νεωτερισμῷ.

πάνυ μὲν οὔν, ἔφη. τόδε μέντοι, ὦ Σώκρατες, σκόπει, πῶς ἡμῖν ἢ πόλις οἷα τ' ἔσται πολεμεῖν, ἐπειδὴν χρήματα μὴ κεκτημένα ἦ, ἄλλως τε καὶ πρὸς μεγάλην τε καὶ πλουσίαν ἀναγκασθῇ πολεμεῖν.

422B

δῆλον, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι πρὸς μὲν μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο τοιαύτας ῥᾶον.

πῶς εἶπες; ἦ δ' ὅς.

πρῶτον μὲν που, εἶπον, ἐὰν δέη μάχεσθαι, ἄρα οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μαχοῦνται αὐτοὶ ὄντες πολέμου ἀθληταί;

ναὶ τοῦτό γε, ἔφη.

τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε; εἷς πύκτης ὡς οἶόν τε κάλλιστα ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος δυοῖν μὴ πύκταιν, πλουσίῳ δὲ καὶ πύονοι, οὐκ ἂν δοκεῖ σοι ῥαδίως μάχεσθαι;

οὐκ ἂν ἴσως, ἔφη, ἅμα γε.

4220

οὐδ' εἰ ἐξείη, ἦν δ' ἐγώ, ὑποφεύγοντι τὸν πρότερον ἀεὶ προσφερόμενον ἀναστρέφοντα κρούειν, καὶ τοῦτο ποιοῖ πολλάκις ἐν ἡλίῳ τε καὶ πνίγει; ἄρα γε οὐ καὶ πλείους χειρώσαιτ' ἂν τοιούτους ὁ τοιοῦτος;

ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν.

ἀλλ' οὐκ οἶει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς πλουσίους ἐπιστήμη τε καὶ ἐμπειρία ἢ πολεμικῆς;

ἔγωγ', ἔφη.

ῥαδίως ἄρα ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων διπλασίοις τε καὶ τριπλασίοις αὐτῶν μαχοῦνται.

συγχωρήσομαί σοι, ἔφη· δοκεῖς γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

422D

τί δ' ἂν πρεσβείαν πέμψαντες εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν
τᾶληθῇ εἴπωσιν, ὅτι «ἡμεῖς μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδ'
ἀργυρίῳ χρώμεθα, οὐδ' ἡμῖν θέμις, ὑμῖν δέ·
συμπολεμήσαντες οὖν μεθ' ἡμῶν ἔχετε τὰ τῶν
ἐτέρων;» οἷε τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα αἰρήσεσθαι
κυσὶ πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἰσχυροῖς μᾶλλον ἢ μετὰ
κυνῶν προβάτοις πίσσί τε καὶ ἀπαλοῖς;

422E

οὐ μοι δοκεῖ. ἀλλ' ἐὰν εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν
συναθροισθῇ τὰ τῶν ἄλλων χρήματα, ὅρα μὴ
κίνδυνον φέρῃ τῇ μὴ πλουτούσῃ.

εὐδαίμων εἶ, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι οἷε ἄξιον εἶναι ἄλλην
τινὰ προσειπεῖν πόλιν ἢ τὴν τοιαύτην οἷαν ἡμεῖς
κατεσκευάζομεν.

ἀλλὰ τί μήν; ἔφη.

423A

μειζόνως, ἣν δ' ἐγώ, χρὴ προσαγορεύειν τὰς ἄλλας·
ἐκάστη γὰρ αὐτῶν πόλεις εἰσὶ πάμπολλαι ἀλλ' οὐ
πόλεις, τὸ τῶν παιζόντων. δύο μὲν, καὶ ὅτιοῦν ἦ,
πολεμία ἀλλήλαις, ἢ μὲν πενήτων, ἢ δὲ πλουσίων·
τούτων δ' ἐν ἑκατέρῃ πάνυ πολλαί, αἷς ἐὰν μὲν ὥς

μιᾷ προσφέρη, παντὸς ἂν ἀμάρτοισ, ἐὰν δὲ ὡς
πολλαῖς, διδοὺς τὰ τῶν ἑτέρων τοῖς ἑτέροις χρήματά
τε καὶ δυνάμεις ἢ καὶ αὐτούς, συμμάχοις μὲν ἀεὶ
πολλοῖς χρήσῃ, πολεμίοις δ' ὀλίγοις. καὶ ἕως ἂν ἡ
πόλις σοι οἰκῇ σωφρόνως ὡς ἄρτι ἐτάχθῃ, μεγίστη
ἔσται, οὐ τῷ εὐδοκιμεῖν λέγω, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς
μεγίστη, καὶ ἐὰν μόνον ἢ χιλίων τῶν
προπολεμούντων· οὕτω γὰρ μεγάλην πόλιν μίαν οὐ
ῥαδίως οὔτε ἐν ἸΕλλησιν οὔτε ἐν βαρβάροις εὐρήσεις,
δοκούσας δὲ πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς
τηλικαύτης. ἢ ἄλλως οἶει;

οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη.

οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, οὗτος ἂν εἴη καὶ κάλλιστος ὅρος
τοῖς ἡμετέροις ἄρχουσιν, ὅσῃν δεῖ τὸ μέγεθος τὴν
πόλιν ποιεῖσθαι καὶ ἡλικίη οὔσῃ ὅσῃν χώραν
ἀφορισαμένους τὴν ἄλλην χαίρειν ἔαν.

τίς, ἔφη, ὅρος;

οἶμαι μὲν, ἣν δ' ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὔ ἂν ἐθέλῃ
αὐξομένη εἶναι μία, μέχρι τούτου αὕξειν, πέρα δὲ μή.

καὶ καλῶς γ', ἔφη.

οὐκοῦν καὶ τοῦτο αὖ ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι
προστάξομεν, φυλάττειν παντὶ τρόπῳ ὅπως μήτε
σμικρὰ ἢ πόλις ἔσται μήτε μεγάλη δοκοῦσα, ἀλλὰ
τις ἱκανὴ καὶ μία.

καὶ φαῦλόν γ', ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν.

καὶ τούτου γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι φαυλότερον τόδε, οὗ
καὶ ἐν τῷ πρόσθεν ἐπεμνήσθημεν λέγοντες ὡς δέοι,
ἐάντε τῶν φυλάκων τις φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς
τούς ἄλλους αὐτὸν ἀποπέμπεσθαι, ἐάντ' ἐκ τῶν
ἄλλων σπουδαῖος, εἰς τοὺς φύλακας. τοῦτο δ'
ἐβούλετο δηλοῦν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας, πρὸς ὃ
τις πέφυκεν, πρὸς τοῦτο ἓνα πρὸς ἓν ἕκαστον ἔργον
δεῖ κομίζειν, ὅπως ἂν ἐν τὸ αὐτοῦ ἐπιτηδεύων ἕκαστος
μὴ πολλοὶ ἀλλ' εἷς γίγνηται, καὶ οὕτω δὴ σύμπασα
ἢ πόλις μία φύηται ἀλλὰ μὴ πολλαί.

ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου σμικρότερον.

οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ ἀγαθὲ Ἀδείμαντε, ὡς δόξειεν
ἂν τις, ταῦτα πολλὰ καὶ μεγάλα αὐτοῖς

423E προστάττομεν ἀλλὰ πάντα φαῦλα, ἐὰν τὸ λεγόμενον
ἐν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δ' ἀντὶ μεγάλου ἱκανόν.

τί τοῦτο; ἔφη.

τὴν παιδείαν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ τροφήν· ἐὰν γὰρ εὔ
παιδευόμενοι μέτριοι ἄνδρες γίνωνται, πάντα ταῦτα
ῥαδίως διόψονται, καὶ ἄλλα γε ὅσα νῦν ἡμεῖς
παραλείπομεν, τὴν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ
424A γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν
παροιμίαν πάντα ὅτι μάλιστα κοινὰ τὰ φίλων
ποιεῖσθαι.

ὀρθότατα γάρ, ἔφη, γίγνοιτ' ἄν.

καὶ μὴν, εἶπον, πολιτεία ἐάνπερ ἅπαξ ὀρμήσῃ εὔ,
ἔρχεται ὥσπερ κύκλος αὐξανομένη· τροφή γὰρ καὶ
παίδευσις χρηστὴ σωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ,
καὶ αὖ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας
ἀντιλαμβάνομεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται,
424B εἷς τε τᾶλλα καὶ εἷς τὸ γεννᾶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς
ἄλλοις ζώοις.

εἰκός γ', ἔφη.

ὥς τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν, τούτου ἀνδεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἂν αὐτοὺς μὴ λάθῃ διαφθαρὲν ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικὴν τε καὶ μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ὥς οἶόν τε μάλιστα φυλάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ ὥς τὴν

. . . ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἄνθρωποι,

ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,

424C

μὴ πολλάκις τὸν ποιητὴν τις οἶηται λέγειν οὐκ ἄσματα νέα ἀλλὰ τρόπον ὠδῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαινῇ. δεῖ δ' οὕτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὔτε ὑπολαμβάνειν. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὥς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων, ὥς φησί τε Δάμων καὶ ἐγὼ πείθομαι.

καὶ ἐμὲ τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, θές τῶν πεπεισμένων.

424D

τὸ δὴ φυλακτήριον, ἣν δ' ἐγώ, ὥς ἔοικεν, ἐνταῦθα που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξιν, ἐν μουσικῇ.

ἡ γοῦν παρανομία, ἔφη, ῥαδίως αὕτη λανθάνει παραδυομένη.

ναί, ἔφην, ὥς ἐν παιδιᾷς γε μέρει καὶ ὥς κακὸν οὐδὲν ἐργαζομένη.

οὐδὲ γὰρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἡρέμα ὑποῖεῖ πρὸς τὰ ἥθη τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς ἀλλήλους συμβόλαια μείζων ἐκβαίνει, ἐκ δὲ δὴ τῶν συμβολαίων 424E ἔρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν πολλῇ, ᾧ Σώκρατες, ἀσελγείᾳ, ἕως ἂν τελευτῶσα πάντα ἰδία καὶ δημοσία ἀνατρέψῃ.

εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὕτω τοῦτ' ἔχει;

δοκεῖ μοι, ἔφη.

οὐκοῦν, ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾷς μεθεκτέον, ὥς παρανόμου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων ἐννόμους τε 425A καὶ σπουδαίους ἐξ αὐτῶν ἄνδρας αὐξάνεσθαι ἀδύνατον ὄν;

πῶς δ' οὐχί; ἔφη.

ὅταν δὴ ἄρα καλῶς ἀρξάμενοι παῖδες παίζειν εὐνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς εἰσδέξωνται, πάλιν τούναντίον ἢ ἑκείνοις εἰς πάντα συνέπεταί τε καὶ αὖξει, ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς πόλεως ἔκειτο.

ἀληθῆ μέντοι, ἔφη.

καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα, εἶπον, δοκοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἃ οἱ πρότερον ἀπώλλυσαν πάντα.

τὰ ποῖα;

425B

τὰ τοιάδε· σιγὰς τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις ἃς πρέπει, καὶ κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ κουράς γε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ σώματος σχηματισμὸν καὶ τᾶλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ οἶει;

ἔγωγε.

νομοθετεῖν δ' αὐτὰ οἶμαι εὖηθες· οὔτε γάρ που γίγνεται οὔτ' ἂν μείνειεν λόγῳ τε καὶ γράμμασιν νομοθετηθέντα.

πῶς γάρ;

425C κινδυνεύει γοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ Ἀδείμαντε, ἐκ τῆς παιδείας ὅποι ἂν τις ὁρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἐπόμενα εἶναι. ἥ οὐκ ἀεὶ τὸ ὅμοιον ὄν ὅμοιον παρακαλεῖ;

τί μήν;

καὶ τελευτῶν δὴ οἶμαι φαῖμεν ἂν εἰς ἓν τι τέλος καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ἥ ἀγαθὸν ἥ καὶ τοῦναντίον.

τί γὰρ οὐκ; ἥ δ' ὅς.

ἐγὼ μὲν τοίνυν, εἶπον, διὰ ταῦτα οὐκ ἂν ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαιμι νομοθετεῖν.

εἰκότως γ', ἔφη.

425D τί δέ, ὦ πρὸς Θεῶν, ἔφην, τάδε τὰ ἀγοραῖα, συμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν ἕκαστοι ἂν πρὸς ἀλλήλους συμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ χειροτεχνικῶν περὶ συμβολαίων καὶ λοιδοριῶν καὶ αἰκίας καὶ δικῶν λήξεως καὶ δικαστῶν καταστάσεως, καὶ εἴ που τελῶν τινες ἥ πράξεις ἥ θέσεις ἀναγκαῖοί

εἰσιν ἢ κατ' ἀγορὰς ἢ λιμένας, ἢ καὶ τὸ παράπαν
ἀγορανομικὰ ἅττα ἢ ἀστυνομικὰ ἢ ἐλλιμενικὰ ἢ ὅσα
ἄλλα τοιαῦτα, τούτων τολμήσομέν τι νομοθετεῖν;

425E ἄλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι καλοῖς κἀγαθοῖς
ἐπιτάττειν· τὰ πολλὰ γὰρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ
νομοθετήσασθαι, ῥαδίως που εὐρήσουσιν.

ναί, ὦ φίλε, εἶπον, ἐάν γε θεὸς αὐτοῖς διδῶ
σωτηρίαν τῶν νόμων ὧν ἔμπροσθεν διήλθομεν.

εἰ δὲ μή γε, ἥ δ' ὅς, πολλὰ τοιαῦτα τιθέμενοι αἰεὶ
καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατελοῦσιν, οἴομενοι
ἐπιλήψεσθαι τοῦ βελτίστου.

λέγεις, ἔφη, ἐγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιούτους ὥσπερ
τοὺς κάμνοντάς τε καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπὸ ἀκολασίας
ἐκβῆναι πονηρᾶς διαίτης.

πάνυ μὲν οὔν.

426A καὶ μὲν οὕτοί γε χαριέντως διατελοῦσιν·
ἰατρευόμενοι γὰρ οὐδὲν περαίνουσιν, πλήν γε
ποικιλώτερα καὶ μείζω ποιοῦσι τὰ νοσήματα, καὶ αἰεὶ

ἐλπίζοντες, ἐάν τις φάρμακον συμβουλεύσῃ, ὑπὸ
τούτου ἔσεσθαι ὑγιεῖς.

πάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ τοιαῦτα
πάθῃ.

τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν, τὸ πάντων
ἔχθιστον ἡγεῖσθαι τὸν τάληθῃ λέγοντα, ὅτι πρὶν ἂν
μεθύων καὶ ἐμπιμπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ
426B ἀργῶν παύσῃται, οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε
τομαὶ οὐδ' αὖ ἐπωδαὶ αὐτὸν οὐδὲ περὶαπτα οὐδὲ ἄλλο
τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει;

οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γὰρ τῷ εὖ λέγοντι
χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν.

οὐκ ἐπαινέτης εἶ, ἔφην ἐγώ, ὥς ἔοικας, τῶν
τοιούτων ἀνδρῶν.

οὐ μέντοι μὰ Δία.

οὐδ' ἂν ἡ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη
τοιούτον ποιῇ, οὐκ ἐπαινέσῃ. ἦ οὐ φαίνονται σοι
ταῦτὸν ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς

426C πολιτευόμεναι προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν, ὥς ἀποθανουμένους, ὃς ἂν τοῦτο δρᾷ· ὃς δ' ἂν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἥδιστα θεραπεύῃ καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ἢ ἀποπληροῦν, οὗτος ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμῆσεται ὑπὸ σφῶν;

ταῦτόν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δοκοῦσι δρᾶν, καὶ οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἐπαινῶ.

426D τί δ' αὖ τοὺς ἐθέλοντας θεραπεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμουμένους; οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρείας τε καὶ εὐχερείας;

ἔγωγ', ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἐξηπάτηνται ὑπ' αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ ἀληθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολλῶν.

πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς ἀνδράσιν; ἢ οἷε οἷόν τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν, ἐτέρων τοιούτων πολλῶν λεγόντων ὅτι

426E

τετράπηχὺς ἐστίν, αὐτὸν ταῦτα μὴ ἡγεῖσθαι περὶ αὐτοῦ;

οὐκ αὖ, ἔφη, τοῦτό γε.

μὴ τοίνυν χαλέπαινε· καὶ γάρ πού εἰσι πάντων χαριέστατοι οἱ τοιοῦτοι, νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν καὶ ἐπανορθοῦντες, αἰεὶ οἰόμενοί τι πέρας εὐρήσειν περὶ τὰ ἐν τοῖς συμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἃ νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀγνοοῦντες ὅτι τῷ ὄντι ὥσπερ Ἰϋδραν τέμνουσιν.

427A

καὶ μήν, ἔφη, οὐκ ἄλλο γέ τι ποιοῦσιν.

ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νόμων πέρι καὶ πολιτείας οὔτ' ἐν κακῶς οὔτ' ἐν εὖ πολιτευομένη πόλει ὥμην ἂν δεῖν τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι, ἐν τῇ μὲν ὅτι ἀνωφελῆ καὶ πλεον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν καὶ ὅστισοῦν εὖροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἔπεισιν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐπιτηδευμάτων.

427B

τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἂν ἡμῖν λοιπὸν τῆς νομοθεσίας εἶη;

καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι ἡμῖν μὲν οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς τά γε μέγιστα καὶ κάλλιστα καὶ πρῶτα τῶν νομοθετημάτων.

τὰ ποῖα; ἥ δ' ὅς.

427C ἱερῶν τε ἰδρύσεις καὶ θυσίαι καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων θεραπεῖαι· τελευτησάντων τε αὖ θῆκαι καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ ὑπηρετοῦντας ἴλεως αὐτοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὐτ' ἐπιστάμεθα ἡμεῖς οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα ἐξηγητῇ ἀλλ' ἢ τῷ πατρίῳ· οὗτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν ἀνθρώποις πάτριος ἐξηγητῆς τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καθήμενος ἐξηγεῖται.

καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις· καὶ ποιητέον οὕτω.

427D ὠικισμένη μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ἤδη ἂν σοι εἴη, ὦ παῖ Ἀρίστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο σκόπει ἐν αὐτῇ, φῶς ποθὲν πορισάμενος ἱκανόν, αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, ἐὰν πως ἴδωμεν ποῦ ποτ' ἂν εἴη ἡ δικαιοσύνη

καὶ ποῦ ἢ ἀδικία, καὶ τί ἀλλήλοιν διαφέρετον, καὶ
 πότερον δεῖ κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι,
 ἕαντε λανθάνη ἕαντε μὴ πάντας θεοὺς τε καὶ
 ἀνθρώπους.

427E

οὐδὲν λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχου
 ζητήσειν, ὥς οὐχ ὀσιόν σοι ὄν μὴ οὐ βοηθεῖν
 δικαιοσύνη εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ.

ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμνήσκεις, καὶ ποιητέον μὲν
 γε οὕτως, χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς συλλαμβάνειν.

ἀλλ', ἔφη, ποιήσομεν οὕτω.

ἐλπίζω τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εὐρήσειν αὐτὸ ὧδε. οἶμαι
 ἡμῖν τὴν πόλιν, εἶπερ ὀρθῶς γε ὥκισται, τελέως
 ἀγαθὴν εἶναι.

ἀνάγκη γ', ἔφη.

δῆλον δὲ ὅτι σοφὴ τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων
 καὶ δικαία.

δῆλον.

οὐκοῦν ὅτι ἂν αὐτῶν εὕρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον
ἔσται τὸ οὐχ ηὑρημένον;

428A

τί μήν;

ὥσπερ τοίνυν ἄλλων τινῶν τεττάρων, εἰ ἐν τι
ἐζητοῦμεν αὐτῶν ἐν ὁτῶσιν, ὁπότε πρῶτον ἐκεῖνο
ἔγνωμεν, ἱκανῶς ἂν εἶχεν ἡμῖν, εἰ δὲ τὰ τρία πρότερον
ἐγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἂν τούτῳ ἐγνώριστο τὸ
ζητούμενον· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἄλλο ἔτι ἦν ἢ τὸ
ὑπολειφθέν.

ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

οὐκοῦν καὶ περὶ τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα
τυγχάνει, ὡσαύτως ζητητέον;

δῆλα δῆ.

428B

καὶ μὲν δὴ πρῶτόν γέ μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ
κατάδηλον εἶναι ἡ σοφία· καί τι ἄτοπον περὶ αὐτὴν
φαίνεται.

τί; ἢ δ' ὅς.

σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἢ πόλις εἶναι ἣν
διήλθομεν· εὐβουλος γάρ, οὐχί;

ναί.

καὶ μὲν τοῦτό γε αὐτό, ἢ εὐβουλία, δῆλον ὅτι
ἐπιστήμη τίς ἐστίν· οὐ γάρ που ἀμαθία γε ἀλλ'
ἐπιστήμη εὔβουλεύονται.

δῆλον.

πολλὰ δέ γε καὶ παντοδαπὰ ἐπιστήμαι ἐν τῇ
πόλει εἰσίν.

πῶς γὰρ οὐ;

ἄρ' οὖν διὰ τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην σοφὴ καὶ
εὐβουλος ἢ πόλις προσρητέα;

428C

οὐδαμῶς, ἔφη, διὰ γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική.

οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν
ἐπιστήμην, βουλευομένη ὥς ἂν ἔχοι βέλτιστα, σοφὴ
κλητέα πόλις.

οὐ μέντοι.

τί δέ; τήν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἢ τινα ἄλλην τῶν τοιούτων;

οὐδ' ἤντινοῦν, ἔφη.

οὐδὲ τήν ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῆς γενέσεως ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική.

δοκεῖ μοι.

428D τί δ'; ἦν δ' ἐγώ· ἔστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκισθείσῃ παρὰ τισι τῶν πολιτῶν, ἥ οὐχ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς βουλεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς ὅλης, ὅντινα τρόπον αὐτή τε πρὸς αὐτήν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἄριστα ὁμιλοῖ;

ἔστι μέντοι.

τίς, ἔφην ἐγώ, καὶ ἐν τίσιν;

αὕτη, ἥ δ' ὅς, ἡ φυλακική, καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἄρχουσιν οὓς νυνδὴ τελέους φύλακας ὠνομάζομεν.

διὰ ταύτην οὖν τήν ἐπιστήμην τί τήν πόλιν προσαγορεύεις;

εὐβουλον, ἔφη, καὶ τῷ ὄντι σοφὴν.

428E πότερον οὖν, ἥν δ' ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἶει ἡμῖν
χαλκέας πλείους ἐνέσεσθαι ἢ τοὺς ἀληθινοὺς φύλακας
τούτους;

πολύ, ἔφη, χαλκέας.

οὐκοῦν, ἔφην, καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ἐπιστήμας
ἔχοντες ὀνομάζονται τινες εἶναι, πάντων τούτων οὗτοι
ἂν εἶεν ὀλίγιστοι;

πολύ γε.

429A τῷ σμικροτάτῳ ἄρα ἔθνει καὶ μέρει ἑαυτῆς καὶ τῇ
ἐν τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ προεστῶτι καὶ ἄρχοντι, ὅλη
σοφὴ ἂν εἴη κατὰ φύσιν οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ τοῦτο,
ὥς ἔοικε, φύσει ὀλίγιστον γίγνεται γένος, ᾧ προσήκει
ταύτης τῆς ἐπιστήμης μεταλαγχάνειν ἣν μόνην δεῖ
τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν καλεῖσθαι.

ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα ὄντινα
τρόπον ηὔρηκαμεν, αὐτό τε καὶ ὅπου τῆς πόλεως
ἴδρυται.

ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, ἀποχρώντως ηὔρησθαι.

ἀλλὰ μὴν ἀνδρεία γε αὐτή τε καὶ ἐν ᾧ κεῖται τῆς
πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἢ πόλις, οὐ πάνυ
χαλεπὸν ἰδεῖν.

πῶς δὴ;

429B

τίς ἂν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἄλλο τι ἀποβλέψας ἢ δειλὴν
ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποι ἄλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ὃ
προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς;

οὐδ' ἂν εἷς, ἔφη, εἰς ἄλλο τι.

οὐ γὰρ οἶμαι, εἶπον, οἳ γε ἄλλοι ἐν αὐτῇ ἢ δειλοὶ
ἢ ἀνδρεῖοι ὄντες κύριοι ἂν εἶεν ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ
τοίαν.

οὐ γάρ.

429C

καὶ ἀνδρεία ἄρα πόλις μέρει τινὶ ἐαυτῆς ἐστι, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ ἔχειν δύναμιν τοιαύτην ἢ διὰ παντὸς σώσει τὴν περὶ τῶν δεινῶν δόξαν, ταῦτά τε αὐτὰ εἶναι καὶ τοιαῦτα, ἅ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέτης παρήγγελλεν ἐν τῇ παιδείᾳ. ἢ οὐ τοῦτο ἀνδρείαν καλεῖς;

οὐ πάνυ, ἔφη, ἔμαθον ὃ εἶπες, ἀλλ' αὔθις εἶπέ.

σωτηρίαν ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρείαν.

ποῖαν δὴ σωτηρίαν;

429D

τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγονυίας περὶ τῶν δεινῶν ἃ τέ ἐστι καὶ οἷα· διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτῆς σωτηρίαν τὸ ἐν τε λύπαις ὄντα διασώζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ ἐν ἐπιθυμίαις καὶ ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ᾧ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι ἐθέλω ἀπεικάζειν, εἰ βούλει.

ἀλλὰ βούλομαι.

οὐκοῦν οἶσθα, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι οἱ βαφῆς, ἐπειδὴν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστ' εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἔπειτα προπαρασκευάζουσιν, οὐκ ὀλίγη παρασκευῇ θεραπεύσαντες ὅπως δέξεται ὅτι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βάπτουσι.

429E

καὶ ὁ μὲν ἂν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῇ, δευσοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὕτ' ἄνευ ῥυμμάτων οὔτε μετὰ ῥυμμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἃ δ' ἂν μή, οἶσθα οἷα δὴ γίγνεται, ἐάντε τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ ἐάντε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας.

οἶδα, ἔφη, ὅτι καὶ ἔκπλυτα καὶ γελοῖα.

430A

τοιοῦτον τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· μηδὲν οἷου ἄλλο μηχανᾶσθαι ἢ ὅπως ἡμῖν ὅτι κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφὴν, ἵνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ

430B

τὴν τροφὴν ἐπιτηδεΐαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν
ἐκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ ῥύμματα ταῦτα, δεινὰ ὄντα
ἐκκλύζειν, ἢ τε ἡδονή, παντὸς χαλεστραίου δεινότερα
οὔσα τοῦτο δρᾶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ
ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ῥύμματος. τὴν δὲ τοιαύτην
δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὀρθῆς τε καὶ
νομίμου δεινῶν τε πέρι καὶ μὴ ἀνδρείαν ἔγωγε καλῶ
καὶ τίθεμαι, εἰ μὴ τι σὺ ἄλλο λέγεις.

ἀλλ' οὐδέν, ἧ δ' ὅς, λέγω· δοκεῖς γάρ μοι τὴν
ὀρθὴν δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἄνευ παιδείας
γεγονυῖαν, τὴν τε θηριώδη καὶ ἀνδραποδώδη, οὔτε
πάνυ νόμιμον ἡγεῖσθαι, ἄλλο τέ τι ἢ ἀνδρείαν καλεῖν.

430C

ἀληθέστατα, ἧν δ' ἐγώ, λέγεις.

ἀποδέχομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρείαν εἶναι.

καὶ γὰρ ἀποδέχου, ἧν δ' ἐγώ, πολιτικὴν γε, καὶ
ὀρθῶς ἀποδέξῃ· αὖθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν βούλῃ, ἔτι
κάλλιον δίμεν. νῦν γὰρ οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν, ἀλλὰ
δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν ἐκείνου ζήτησιν, ὡς ἐγῶμαι,
ἱκανῶς ἔχει.

ἀλλὰ καλῶς, ἔφη, λέγεις.

430D

δύο μὲν, ἣν δ' ἐγώ, ἔτι λοιπὰ ἃ δεῖ κατιδεῖν ἐν τῇ πόλει, ἥ τε σωφροσύνη καὶ οὗ δὴ ἕνεκα πάντα ζητοῦμεν, δικαιοσύνη.

πάνυ μὲν οὖν.

πῶς οὖν ἂν τὴν δικαιοσύνην εὕροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης;

ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὔτε οἶδα οὔτ' ἂν βουλοίμην αὐτὸ πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύνην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκόπει πρότερον τοῦτο ἐκείνου.

430E

ἀλλὰ μέντοι, ἣν δ' ἐγώ, βούλομαί γε, εἰ μὴ ἀδικῶ.

σκόπει δὴ, ἔφη.

σκεπτέον, εἶπον· καὶ ὥς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, συμφωνία τινὶ καὶ ἁρμονία προσέοικεν μᾶλλον ἢ τὰ πρότερον.

πῶς;

κόσμος πού τις, ἥν δ' ἐγώ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶν καὶ ἡδονῶν τινων καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὥς φασὶ κρείττω δὴ αὐτοῦ ἀποφαίνοντες οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον, καὶ ἄλλα ἅττα τοιαῦτα ὥσπερ ἵχνη αὐτῆς λέγεται. ἦ γάρ;

πάντων μάλιστα, ἔφη.

οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ ἥττων δήπου ἂν αὐτοῦ εἶη καὶ ὁ ἥττων κρείττων· ὁ αὐτὸς γὰρ ἐν ἅπασιν τούτοις προσαγορεύεται.

τί δ' οὐ;

ἀλλ', ἥν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἐνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ᾖ, τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὐτοῦ — ἐπαινεῖ γοῦν — ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἢ τινος ὁμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν,

τοῦτο δὲ ὥς ἐν ὀνείδει ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἥττω
ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον.

καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη.

ἀπόβλεπε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν νέαν ἡμῖν
πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἕτερον τούτων ἐνόν·
κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φήσεις
προσαγορεύεσθαι, εἴπερ οὗ τὸ ἄμεινον τοῦ χειρόνος
ἄρχει σῶφρον κλητέον καὶ κρεῖττον αὐτοῦ.

ἀλλ' ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις.

καὶ μὴν καὶ τάς γε πολλὰς καὶ παντοδαπὰς
ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ μάλιστα
ἂν τις εὖροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν
ἐλευθέρων λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις.

πάνυ μὲν οὖν.

τὰς δέ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας, αἱ δὲ μετὰ νοῦ
τε καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῶ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις τε
ἐπιτεύξῃ καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φῦσιν, βέλτιστα δὲ
παιδευθεῖσιν.

ἀληθῆ, ἔφη.

οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὁρᾷς ἐνόντα σοι ἐν τῇ πόλει καὶ
 431D κρατουμένας αὐτόθι τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς
 πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπὸ τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ
 τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττωσί τε καὶ
 ἐπεικесτέροις;

ἔγωγ', ἔφη.

εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω ἡδονῶν
 τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, καὶ ταύτην
 προσρητέον.

παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη.

ἄρ' οὖν οὐ καὶ σώφρονα κατὰ πάντα ταῦτα;

καὶ μάλα, ἔφη.

καὶ μὲν εἶπερ αὖ ἐν ἄλλῃ πόλει ἢ αὐτὴ δόξα
 431E ἔνεστι τοῖς τε ἄρχουσι καὶ ἀρχομένοις περὶ τοῦ
 οὔστινας δεῖ ἄρχειν, καὶ ἐν ταύτῃ ἂν εἴη τοῦτο ἐνόν.
 ἢ οὐ δοκεῖ;

καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα.

ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ σωφρονεῖν ἐνεῖναι ὅταν οὕτως ἔχωσιν; ἐν τοῖς ἄρχουσιν ἢ ἐν τοῖς ἀρχομένοις;

ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη.

ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπεικῶς ἐμαντευόμεθα ἄρτι ὡς ἀρμονία τινὶ ἢ σωφροσύνη ὁμοίωται;

τί δή;

432A

ὅτι οὐχ ὥσπερ ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ σοφία ἐν μέρει τινὶ ἑκατέρω ἐνοῦσα ἢ μὲν σοφὴν, ἢ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὕτω ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται διὰ πασῶν παρεχομένη συνάδοντας τοὺς τε ἀσθενεστάτους ταῦτόν καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονήσει, εἰ δὲ βούλει, ἰσχύι, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἢ χρήμασιν ἢ ἄλλω ὁτῶν τῶν τοιούτων· ὥστε ὁρθότατ' ἂν φαῖμεν ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χεῖρονός τε καὶ ἀμείνωνος κατὰ φύσιν συμφωνίαν ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστω.

432B

πάνυ μοι, ἔφη, συνδοκεῖ.

εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει
κατῶπται, ὥς γε οὕτωςι δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἶδος,
δι' ὃ ἂν ἔτι ἀρετῆς μετέχοι πόλις, τί ποτ' ἂν εἴη;
δῆλον γὰρ ὅτι τοῦτ' ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη.

δῆλον.

οὐκοῦν, ὦ Γλαύκων, νῦν δὴ ἡμᾶς δεῖ ὥσπερ
κυνηγέτας τινὰς θάμνον κύκλῳ περιίστασθαι
προσέχοντας τὸν νοῦν, μή πη διαφύγη ἡ δικαιοσύνη
καὶ ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται.

432C

φανερὸν γὰρ δὴ ὅτι ταύτη πη ἔστιν· ὅρα οὖν καὶ
προθυμοῦ κατιδεῖν, ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ ἴδῃς καὶ
ἐμοὶ φράσῃς.

εἰ γὰρ ὠφελον, ἔφη. ἀλλὰ μᾶλλον, ἐάν μοι
ἐπομένῳ χρῇ καὶ τὰ δεικνύμενα δυναμένῳ καθορᾶν,
πάνυ μοι μετρίως χρήσῃ.

ἔπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐξάμενος μετ' ἐμοῦ.

ποιήσω ταῦτα, ἀλλὰ μόνον, ἦ δ' ὅς, ἡγοῦ.

καὶ μὴν, εἶπον ἐγώ, δύσβατός γέ τις ὁ τόπος φαίνεται καὶ ἐπίσκιος· ἔστι γοῦν σκοτεινὸς καὶ δυσδιερεύνητος. ἀλλὰ γὰρ ὅμως ἰτέον.

432D

ἰτέον γάρ, ἔφη.

καὶ ἐγὼ κατιδὼν, ἰοὺ ἰού, εἶπον, ὦ Γλαύκων· κινδυνεύομέν τι ἔχειν ἵχνος, καί μοι δοκεῖ οὐ πάνυ τι ἐκφευξείσθαι ἡμᾶς.

εὔ ἀγγέλλεις, ἦ δ' ὅς.

ἦ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, βλακικόν γε ἡμῶν τὸ πάθος.

τὸ ποῖον;

432E

πάλαι, ὦ μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἐωρῶμεν ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ἡμεν καταγελαστότατοι· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ζητοῦσιν ἐνίοτε ὃ ἔχουσιν, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν, πόρρω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ἦ δὴ καὶ ἐλάνθανεν ἴσως ἡμᾶς.

πῶς, ἔφη, λέγεις;

οὕτως, εἶπον, ὥς δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες πάλαι οὐ μανθάνειν ἡμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον τινὰ αὐτό.

μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦσαι.

433A

ἀλλ', ἣν δ' ἐγώ, ἄκουε εἴ τι ἄρα λέγω. ὁ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῖν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν κατωκίζομεν, τοῦτό ἐστιν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ἥτοι τούτου τι εἶδος ἢ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἕνα ἕκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὃ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη.

ἐλέγομεν γάρ.

433B

καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν.

εἰρήκαμεν γάρ.

τοῦτο τοῖνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, κινδυνεύει τρόπον
τινὰ γιγνόμενον ἢ δικαιοσύνη εἶναι, τὸ τὰ αὐτοῦ
πράττειν. οἶσθα ὅθεν τεκμαίρομαι;

οὐκ, ἀλλὰ λέγ', ἔφη.

δοκεῖ μοι, ἣν δ' ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει ὧν
ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως,
τοῦτο εἶναι, ὃ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέσχευ
ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν
433C παρέχειν, ἕωσπερ ἂν ἐνῇ. καίτοι ἔφαμεν δικαιοσύνην
ἔσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εὔροιμεν.

καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη.

ἀλλὰ μέντοι, ἣν δ' ἐγώ, εἰ δέοι γε κρίναι τί τὴν
πόλιν ἡμῖν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται
ἐγγενόμενον, δύσκριτον ἂν εἴη πότερον ἢ ὁμοδοξία τῶν
ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, ἢ ἢ περὶ δεινῶν τε καὶ
μή, ἅττα ἐστί, δόξης ἐννόμου σωτηρία ἐν τοῖς
433D στρατιώταις ἐγγενομένη, ἢ ἢ ἐν τοῖς ἀρχουσι φρόνησίς
τε καὶ φυλακὴ ἐνοῦσα, ἢ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν
αὐτὴν ποιεῖ ἐνὸν καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ

καὶ ἐλευθέρῳ καὶ δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἄρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ ἕκαστος εἷς ὢν ἔπραττε καὶ οὐκ ἐπολυπραγμονεῖ.

δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὐ;

ἐνάμιλλον ἄρα, ὥς ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἢ τοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις.

καὶ μάλα, ἔφη.

οὐκοῦν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν πόλεως θείης;

παντάπασι μὲν οὔν.

σκοπεῖ δὴ καὶ τῇδε εἰ οὕτω δόξει· ἄρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας προστάξεις δικάζειν;

τί μήν;

ἢ ἄλλου οὐτινοσοῦν μᾶλλον ἐφιεμένοι δικάσουσιν ἢ τούτου, ὅπως ἂν ἕκαστοι μήτ' ἔχωσι τὰλλότρια μήτε τῶν αὐτῶν στέρωνται;

οὐκ, ἀλλὰ τούτου.

ὥς δικαίου ὄντος;

ναί.

καὶ ταύτῃ ἄρα πῃ ἢ τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις
 434A τε καὶ προᾶξις δικαιοσύνη ἂν ὁμολογοῖτο.

ἔστι ταῦτα.

ἰδὲ δὴ ἐὰν σοὶ ὅπερ ἐμοὶ συνδοκῇ. τέκτων
 σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἢ σκυτοτόμος
 τέκτονος, ἢ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες τᾶλλήλων
 ἢ τιμάς, ἢ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφοτέρω πράττειν,
 πάντα τᾶλλα μεταλλαττόμενα, ἄρα σοι ἂν τι δοκεῖ
 μέγα βλάψαι πόλιν;

οὐ πάνυ, ἔφη.

ἀλλ' ὅταν γε οἶμαι δημιουργὸς ὢν ἢ τις ἄλλος
 434B χρηματιστῆς φύσει, ἔπειτα ἐπαιρόμενος ἢ πλούτῳ ἢ
 πλήθει ἢ ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῷ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ
 πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῇ ἰέναι, ἢ τῶν πολεμικῶν τις
 εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος ἀνάξιος ὢν, καὶ

τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι καὶ τὰς τιμάς, ἢ ὅταν ὁ αὐτὸς πάντα ταῦτα ἅμα ἐπιχειρῇ πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὄλεθρον εἶναι τῇ πόλει.

παντάπασι μὲν οὖν.

4340 ἡ τριῶν ἄρα ὄντων γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιτο μάλιστα κακουργία.

κομιδῇ μὲν οὖν.

κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι;

πῶς δ' οὐ;

τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία. πάλιν δὲ ὧδε λέγωμεν· χρηματιστικοῦ, ἐπικουρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκαιοπραγία, ἐκάστου τούτων τὸ αὐτοῦ πράττοντος ἐν πόλει, τούναντίον ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαίαν παρέχοι;

434D

οὐκ ἄλλη ἔμοιγε δοκεῖ, ἥ δ' ὅς, ἔχειν ἢ ταύτη.

434E

μηδέν, ἥν δ' ἐγώ, πω πάνυ παγίως αὐτὸ λέγωμεν, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡμῖν καὶ εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων ἰὸν τὸ εἶδος τοῦτο ὁμολογῇται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη εἶναι, συγχωρησόμεθα ἤδη — τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; — εἰ δὲ μή, τότε ἄλλο τι σκεψόμεθα. νῦν δ' ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν ἣν ὠήθημεν, εἰ ἐν μείζονι τινι τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην πρότερον ἢ ἐκεῖ ἐπιχειρήσασθαι, ῥᾶον ἂν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ κατιδεῖν οἶόν ἐστιν. καὶ ἔδοξε δὴ ἡμῖν τοῦτο εἶναι πόλις, καὶ οὕτω ὠκίζομεν ὥς ἐδυνάμεθα ἀρίστην, εὖ εἰδότες ὅτι ἐν γε τῇ ἀγαθῇ ἂν εἴη. ὁ οὖν ἡμῖν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἓνα, καὶ μὲν ὁμολογῇται, καλῶς ἔξει· ἐὰν δέ τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνεται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ τὴν πόλιν βασανιοῦμεν, καὶ τάχ' ἂν παρ' ἀλληλα σκοποῦντες καὶ τρίβοντες, ὥσπερ ἐκ πυρείων ἐκλάμψαι ποιήσασθαι τὴν δικαιοσύνην· καὶ φανερὰν γενομένην βεβαιωσόμεθα αὐτὴν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς.

435A

ἀλλ', ἔφη, καθ' ὁδόν τε λέγεις καὶ ποιεῖν χρὴ οὕτως.

ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅ γε ταῦτόν ἄν τις προσείποι
μειζόν τε καὶ ἔλαττον, ἀνόμοιον τυγχάνει ὃν ταύτη ἢ
ταῦτόν προσαγορεύεται, ἢ ὅμοιον;

ὅμοιον, ἔφη.

435B

καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας πόλεως κατ' αὐτὸ τὸ
τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, ἀλλ' ὅμοιος ἔσται.

ὅμοιος, ἔφη.

ἀλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία ὅτε ἐν
αὐτῇ τριττὰ γένη φύσεων ἐνόντα τὸ αὐτῶν ἕκαστον
ἐπραττεν, σώφρων δὲ αὖ καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ
τῶν αὐτῶν τούτων γενῶν ἀλλ' ἅττα πάθη τε καὶ
ἕξεις.

ἀληθῆ, ἔφη.

435C

καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὧ φίλε, οὕτως ἀξιόσομεν, τὰ
αὐτὰ ταῦτα εἶδη ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ

αὐτὰ πάθῃ ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ὀρθῶς ἀξιοῦσθαι τῇ πόλει.

πᾶσα ἀνάγκη, ἔφη.

εἰς φαῦλόν γε αὖ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ θαυμάσιε, σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε ἔχει τὰ τρία εἶδη ταῦτα ἐν αὐτῇ εἴτε μή.

οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, εἰς φαῦλον· ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, τὸ λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά.

φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ. καὶ εὔ γ' ἴσθι, ὦ Γλαύκων, ὥς ἢ ἐμὴ δόξα, ἀκριβῶς μὲν τοῦτο ἐκ τοιούτων μεθόδων, οἷαις νῦν ἐν τοῖς λόγοις χρώμεθα, οὐ μή ποτε λάβωμεν — ἄλλη γὰρ μακροτέρα καὶ πλείων ὁδὸς ἢ ἐπὶ τοῦτο ἄγουσα — ἴσως μέντοι τῶν γε προειρημένων τε καὶ προεσκεμμένων ἀξίως.

οὐκοῦν ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔν γε τῷ παρόντι ἱκανῶς ἂν ἔχοι.

ἀλλὰ μέντοι, εἶπον, ἔμοιγε καὶ πάνυ ἐξαρκέσει.

μὴ τοίνυν ἀποκάμης, ἔφη, ἀλλὰ σκόπει.

435E

ἄρ' οὖν ἡμῖν, ἣν δ' ἐγώ, πολλὴ ἀνάγκη ὁμολογεῖν
ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν ἐκάστω ἔνεστιν ἡμῶν εἶδη τε καὶ
ἥθη ἅπερ ἐν τῇ πόλει; οὐ γάρ που ἄλλοθεν ἐκεῖσε
ἀφίκται. γελοῖον γὰρ ἂν εἴη εἴ τις οἰηθεῖη τὸ
θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν
ἐγγεγονέναι, οἳ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον
οἱ κατὰ τὴν Θράκην τε καὶ Σκυθικὴν καὶ σχεδόν τι
κατὰ τὸν ἄνω τόπον, ἢ τὸ φιλομαθές, ὃ δὴ τὸν παρ'
ἡμῖν μάλιστ' ἂν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἢ τὸ
φιλοχρήματον τὸ περὶ τοὺς τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς
κατὰ Αἴγυπτον φαίη τις ἂν οὐχ ἥκιστα.

436A

καὶ μάλα, ἔφη.

τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἔχει, ἣν δ' ἐγώ, καὶ οὐδὲν
χαλεπὸν γινῶναι.

οὐ δῆτα.

τόδε δὲ ἤδη χαλεπὸν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτῳ ἕκαστα
πράττομεν ἢ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλω· μανθάνομεν
μὲν ἑτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλω τῶν ἐν ἡμῖν,

436B

ἐπιθυμοῦμεν δ' αὖ τρίτῳ τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφήν τε καὶ γέννησιν ἡδονῶν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, ἢ ὅλη τῇ ψυχῇ καθ' ἕκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὀρμήσωμεν. ταῦτ' ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου.

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη.

ὣδε τοίνυν ἐπιχειροῦμεν αὐτὰ ὀρίζεσθαι, εἴτε τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἴτε ἕτερά ἐστι.

πῶς;

436C

δῆλον ὅτι ταῦτὸν τάναντία ποιεῖν ἢ πάσχειν κατὰ ταῦτόν γε καὶ πρὸς ταῦτόν οὐκ ἐθελήσει ἅμα, ὥστε ἂν που εὐρίσκωμεν ἐν αὐτοῖς ταῦτα γιγνόμενα, εἰσόμεθα ὅτι οὐ ταῦτόν ἦν ἀλλὰ πλείω.

εἶεν.

σκοπεῖ δὴ ὃ λέγω.

λέγε, ἔφη.

ἑστάναι, εἶπον, καὶ κινεῖσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρα δυνατόν;

οὐδαμῶς.

ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα, μή πη προΐόντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις λέγοι ἄνθρωπον ἑστηκότα, κινοῦντα δὲ τὰς χεῖράς τε καὶ τὴν κεφαλὴν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἑστηκέ τε καὶ κινεῖται ἅμα, οὐκ ἂν οἶμαι ἀξιοῖμεν οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν τι αὐτοῦ ἑστηκε, τὸ δὲ κινεῖται. οὐχ οὕτω;

οὕτω.

οὐκοῦν καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων, κομψευόμενος ὥς οἱ γε στρόβιλοι ὅλοι ἑστᾶσί τε ἅμα καὶ κινοῦνται, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ πῆξαντες τὸ κέντρον περιφέρωνται, ἢ καὶ ἄλλο τι κύκλῳ περιὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἑδρᾷ τοῦτο δρᾷ, οὐκ ἂν ἀποδεχοίμεθα, ὥς οὐ κατὰ ταῦτα ἑαυτῶν τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων, ἀλλὰ φαῖμεν ἂν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε καὶ περιφερές ἐν αὐτοῖς, καὶ κατὰ μὲν τὸ εὐθὺ ἑστάναι — οὐδαμῇ γὰρ ἀποκλίνειν — κατὰ δὲ τὸ

περιφερὲς κύκλῳ κινεῖσθαι, καὶ ὅταν δὲ τὴν εὐθυωρίαν ἢ εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστερὰν ἢ εἰς τὸ πρόσθεν ἢ εἰς τὸ ὀπίσθεν ἐγκλίνη ἅμα περιφερόμενον, τότε οὐδαμῇ ἐστάναι.

καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη.

437A

οὐδὲν ἄρα ἡμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει, οὐδὲ μᾶλλον τι πείσει ὥς ποτέ τι ἂν τὸ αὐτὸ ὄν ἅμα κατὰ τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ τάναντία πάθοι ἢ καὶ εἴη ἢ καὶ ποιήσκειν.

οὐκ οὐν ἐμέ γε, ἔφη.

ἀλλ' ὅμως, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ ἀναγκαζώμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ὥς οὐκ ἀληθεῖς οὕσας μηχανεῖν, ὑποθέμενοι ὥς τούτου οὕτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν προΐωμεν, ὁμολογήσαντες, ἐάν ποτε ἄλλη φανῇ ταῦτα ἢ ταύτη, πάντα ἡμῖν τὰ ἀπὸ τούτου συμβαίνοντα λελυμένα ἔσεσθαι.

ἀλλὰ χρή, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν.

437B

ἄρ' ἂν οὖν, ἣν δ' ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν καὶ τὸ ἐφίεσθαι τινος λαβεῖν τῷ ἀπαρνείσθαι καὶ τὸ προσάγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων; οὐδὲν γὰρ ταύτῃ διοίσει.

ἀλλ', ἣ δ' ὅς, τῶν ἐναντίων.

437C

τί οὖν; ἣν δ' ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὅλως τὰς ἐπιθυμίας, καὶ αὖ τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς ἐκείνᾳ ποιᾶν θείης τὰ εἶδη τὰ νυνδὴ λεχθέντα; οἷον αἰετὴν τὴν τοῦ ἐπιθυμοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἥτοι ἐφίεσθαι φήσεις ἐκείνου οὐκ ἂν ἐπιθυμῇ, ἢ προσάγεσθαι τοῦτο ὃ ἂν βούληταί οἱ γενέσθαι, ἢ αὖ, καθ' ὅσον ἐθέλει τί οἱ πορισθῆναι, ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὐτὴν ὥσπερ τινὸς ἐρωτῶντος, ἐπορευομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως;

ἔγωγε.

τί δέ; τὸ ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μὴδ' ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ' αὐτῆς καὶ εἰς ἅπαντα τὰναντία ἐκείνοις θήσομεν;

πῶς γὰρ οὐ;

τούτων δὴ οὕτως ἐχόντων ἐπιθυμιῶν τι φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ ἐναργεστάτας αὐτῶν τούτων ἣν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἣν πείναν;

φήσομεν, ἥ δ' ὅς.

οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δ' ἐδωδῆς;

ναί.

ἄρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἐστί, πλέονος ἂν τινος ἢ οὗ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἶη, οἷον δίψα ἐστί δίψα ἄρά γε θερμοῦ ποτοῦ ἢ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ἢ καὶ ἐνὶ λόγῳ ποιοῦ τινος πώματος; ἢ ἐὰν μὲν τις θερμότης τῷ δίψει προσῇ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν προσπαρέχοιτ' ἂν, ἐὰν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ; ἐὰν δὲ διὰ πλήθους παρουσίαν πολλὴ ἢ δίψα ᾖ, τὴν τοῦ πολλοῦ παρέξεται, ἐὰν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ τὸ διψῆν οὐ μὴ ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἢ οὔπερ πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος, καὶ αὖ τὸ πεινῆν βρώματος;

οὕτως, ἔφη, αὐτή γε ἡ ἐπιθυμία ἐκάστη αὐτοῦ μόνον ἐκάστου οὗ πέφυκεν, τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου τὰ προσγιγνόμενα.

438A

μήτοι τις, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὄντας θορυβήσῃ, ὥς οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμεῖ ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου. πάντες γὰρ ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν· εἰ οὖν ἡ δίψα ἐπιθυμία ἐστί, χρηστοῦ ἂν εἴη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἐστὶν ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω.

ἴσως γὰρ ἂν, ἔφη, δοκοῖ τι λέγειν ὁ ταῦτα λέγων.

438B

ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα γ' ἐστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναί του, τὰ μὲν ποιά ἅττα ποιοῦ τινός ἐστιν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ δ' αὐτὰ ἕκαστα αὐτοῦ ἐκάστου μόνον.

οὐκ ἔμαθον, ἔφη.

οὐκ ἔμαθες, ἔφη, ὅτι τὸ μεῖζον τοιοῦτόν ἐστιν οἷον τινὸς εἶναι μεῖζον;

πάνυ γε.

οὐκοῦν τοῦ ἐλάττονος;

ναί.

τὸ δέ γε πολὺ μείζον πολὺ ἐλάττονος. ἦ γάρ;

ναί.

ἄρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ μείζον ποτὲ ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐσόμενον μείζον ἐσομένου ἐλάττονος;

ἀλλὰ τί μήν; ἦ δ' ὅς.

438C

καὶ τὰ πλείω δὴ πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια πρὸς τὰ ἡμίσεα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ θάττω πρὸς τὰ βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτοις ὅμοια ἄρ' οὐχ οὕτως ἔχει;

πάνυ μὲν οὖν.

438D

τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ ὅτου δὴ δεῖ θεῖναι τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινος καὶ τινός. λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οὐκ ἐπειδὴ οἰκίας ἐργασίας ἐπιστήμη ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ κληθῆναι;

τί μήν;

ἄρ' οὐ τῷ ποιά τις εἶναι, οἷα ἑτέρα οὐδεμία τῶν ἄλλων;

ναί.

οὐκοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινος, καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο; καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω τέχναι τε καὶ ἐπιστῆμαι;

ἔστιν οὕτω.

τοῦτο τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλεσθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθες, ὅτι ὅσα ἐστὶν οἷα εἶναί του, αὐτὰ μὲν μόνα αὐτῶν μόνων ἐστίν, τῶν δὲ ποιῶν τινων ποιά ἅττα.

438E

καὶ οὐ τι λέγω, ὥς, οἷων ἂν ᾗ, τοιαῦτα καὶ ἔστιν, ὥς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσῶδων ἢ ἐπιστήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθή· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὐπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινος, τοῦτο δ' ἣν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιά δὴ τις συνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησεν μηκέτι

ἐπιστήμην ἀπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινος προσγενομένου ἰατρικήν.

ἔμαθον, ἔφη, καί μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν.

439A

τὸ δὲ δὴ δίψος, ἣν δ' ἐγώ, οὐ τούτων θήσεις τῶν τινὸς εἶναι τοῦτο ὅπερ ἐστίν; ἔστι δὲ δήπου δίψος —

ἔγωγε, ἣ δ' ὅς· πώματός γε.

οὐκοῦν ποιοῦ μὲν τινος πώματος ποιόν τι καὶ δίψος, δίψος δ' οὖν αὐτὸ οὔτε πολλοῦ οὔτε ὀλίγου, οὔτε ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ, οὐδ' ἐνὶ λόγῳ ποιοῦ τινος, ἀλλ' αὐτοῦ πώματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκεν;

παντάπασι μὲν οὖν.

439B

τοῦ διψῶντος ἄρα ἢ ψυχή, καθ' ὅσον διψῇ, οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ τούτου ὀρέγεται καὶ ἐπὶ τοῦτο ὁρμαῖ.

δῆλον δὴ.

οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἕτερον ἂν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος

ὥσπερ θηρίον ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ γὰρ δὴ, φαμέν, τό γε αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ἅμ' ἂν τάναντία πράττοι.

οὐ γὰρ οὖν.

ὥσπερ γε οἶμαι τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν ὅτι αὐτοῦ ἅμα αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνταί τε καὶ προσέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἢ ἀπωθοῦσα χεὶρ, ἑτέρα δὲ ἢ προσαγομένη.

439C

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

πότερον δὴ φῶμέν τινας ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλειν πιεῖν;

καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάκις.

τί οὖν, ἔφην ἐγώ, φαίη τις ἂν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεῦον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλύον πιεῖν, ἄλλο ὃν καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος;

ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ.

439D ἄρ' οὖν οὐ τὸ μὲν κωλύον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται,
 ὅταν ἐγγένηται, ἐκ λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ
 ἔλκοντα διὰ παθρημάτων τε καὶ νοσημάτων
 παραγίγνεται;

φαίνεται.

οὐ δὴ ἀλόγως, ἣν δ' ἐγώ, ἀξιόσομεν αὐτὰ διττά
 τε καὶ ἕτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν ὧ λογίζεται
 λογιστικὸν προσαγορεύοντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ὧ ἐρᾷ
 τε καὶ πεινῇ καὶ διψῇ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας
 ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών
 τινων καὶ ἡδονῶν ἐταῖρον.

439E οὐκ, ἀλλ' εἰκότως, ἔφη, ἡγοίμεθ' ἂν οὕτως.

ταῦτα μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, δύο ἡμῖν ὠρίσθω εἶδη
 ἐν ψυχῇ ἐνόντα· τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ ὧ
 θυμούμεθα πότερον τρίτον, ἢ τούτων ποτέρῳ ἂν εἴη
 ὁμοφυές;

ἴσως, ἔφη, τῷ ἐτέρῳ, τῷ ἐπιθυμητικῷ.

440A

ἀλλ', ἣν δ' ἐγώ, ποτὲ ἀκούσας τι πιστεύω τούτῳ·
 ὡς ἄρα Λεόντιος ὁ Ἀγλαΐωνος ἀνιὼν ἐκ Πειραιῶς ὑπὸ
 τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθόμενος νεκροὺς παρὰ τῷ
 δημίῳ κειμένους, ἅμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῖ, ἅμα δὲ αὖ
 δυσχεραῖνοι καὶ ἀποτρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μὲν
 μάχοιτό τε καὶ παρακαλύπτοιτο, κρατούμενος δ' οὖν
 ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, διελκύσας τοὺς ὀφθαλμούς,
 προσδραμὼν πρὸς τοὺς νεκρούς, «ἰδοὺ ὑμῖν,» ἔφη, «ὦ
 κακοδαίμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ καλοῦ θεάματος.»

ἤκουσα, ἔφη, καὶ αὐτός.

οὗτος μέντοι, ἔφην, ὁ λόγος σημαίνει τὴν ὀργὴν
 πολεμεῖν ἐνίοτε ταῖς ἐπιθυμίαις ὡς ἄλλο ὄν ἄλλω.

σημαίνει γάρ, ἔφη.

440B

οὐκοῦν καὶ ἄλλοθι, ἔφην, πολλαχοῦ αἰσθανόμεθα,
 ὅταν βιάζωνταί τινα παρὰ τὸν λογισμὸν ἐπιθυμίαι,
 λοιδοροῦντά τε αὐτόν καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν
 αὐτῷ, καὶ ὥσπερ δυοῖν στασιαζόντοιν σύμμαχον τῷ
 λόγῳ γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῖς δ'
 ἐπιθυμίαις αὐτόν κοινωνήσαντα, αἰροῦντος λόγου μὴ

δεῖν ἀντιπράττειν, οἷμαί σε οὐκ ἂν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σαυτῷ τοῦ τοιούτου αἰσθῆσθαι, οἷμαι δ' οὐδ' ἐν ἄλλῳ.

οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη.

440C

τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν; οὐχ ὅσῳ ἂν γενναιότερος ᾖ, τοσούτῳ ᾗττον δύναται ὀργίζεσθαι καὶ πεινῶν καὶ ῥιγῶν καὶ ἄλλο ὅτιοῦν τῶν τοιούτων πάσχων ὑπ' ἐκείνου ὃν ἂν οἴηται δικαίως ταῦτα δοῦν, καί, ὃ λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ θυμός;

ἀληθῆ, ἔφη.

440D

τί δὲ ὅταν ἀδικεῖσθαι τις ἡγῆται; οὐκ ἐν τούτῳ ζεῖτε καὶ χαλεπαίνει καὶ συμμαχεῖ τῷ δοκοῦντι δικαίῳ καί, διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ῥιγοῦν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα πάσχειν, ὑπομένων καὶ νικᾷ καὶ οὐ λήγει τῶν γενναίων, πρὶν ἂν ᾗ διαπράξῃται ἢ τελευτήσῃ ἢ ὥσπερ κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακληθεὶς πραῦνθῇ;

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔοικε τούτῳ ὧ λέγεις· καίτοι γ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τοὺς ἐπικούρους ὥσπερ κύνας ἐθέμεθα ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὥσπερ ποιμένων πόλεως.

καλῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ, νοεῖς ὃ βούλομαι λέγειν. ἀλλ' ἦ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμῇ;

440E

τὸ ποῖον;

ὅτι τὸνναντίον ἢ ἀρτίως ἡμῖν φαίνεται περὶ τοῦ θυμοειδοῦς. τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικόν τι αὐτὸ ὠρόμεθα εἶναι, νῦν δὲ πολλοῦ δεῖν φαμεν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸ ἐν τῇ τῆς ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ ὅπλα πρὸς τὸ λογιστικόν.

παντάπασιν, ἔφη.

441A

ἄρ' οὖν ἕτερον ὃν καὶ τούτου, ἢ λογιστικοῦ τι εἶδος, ὥστε μὴ τρία ἀλλὰ δύο εἶδη εἶναι ἐν ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἢ καθάπερ ἐν τῇ πόλει συνείχεν αὐτὴν τρία ὄντα γένη, χρηματιστικόν, ἐπικουρητικόν, βουλευτικόν, οὕτως καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον

τοῦτό ἐστι τὸ θυμοειδές, ἐπίκουρον ὃν τῷ λογιστικῷ φύσει, ἐὰν μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρῇ;

ἀνάγκη, ἔφη, τρίτον.

ναί, ἦν δ' ἐγώ, ἄν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο τι φανῇ, ὥσπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάνη ἕτερον ὄν.

ἀλλ' οὐ χαλεπόν, ἔφη, φανῆναι· καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτό γ' ἄν τις ἴδοι, ὅτι θυμοῦ μὲν εὐθὺς γενόμενα μεστὰ ἐστι, λογισμοῦ δ' ἔνιοι μὲν ἔμοιγε δοκοῦσιν οὐδέποτε μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὀψέποτε.

ναὶ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, καλῶς γε εἶπες. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἄν τις ἴδοι ὃ λέγεις, ὅτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὃ ἄνω που εἵπομεν, τὸ τοῦ Ὅμηρου μαρτυρήσει, τὸ —

στήθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

— ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὥς ἕτερον ἑτέρῳ ἐπιπλήττον πεποίηκεν Ὅμηρος τὸ ἀναλογισάμενον

περὶ τοῦ βελτίονός τε καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως
 θυμουμένῳ.

κομιδῇ, ἔφη, ὀρθῶς λέγεις.

ταῦτα μὲν ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, μόγισ διανενεύκαμεν, καὶ
 ἡμῖν ἐπεικῶς ὡμολόγηται τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει, τὰ
 αὐτὰ δ' ἐν ἐνὸς ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη ἐνεῖναι καὶ
 ἴσα τὸν ἀριθμόν.

ἔστι ταῦτα.

οὐκοῦν ἐκεῖνό γε ἤδη ἀναγκαῖον, ὥς πόλις ἦν σοφὴ
 καὶ ᾧ, οὕτω καὶ τὸν ἰδιώτην καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι;

τί μήν;

441D

καὶ ᾧ δὴ ἀνδρεῖος ἰδιώτης καὶ ὥς, τούτῳ καὶ πόλιν
 ἀνδρείαν καὶ οὕτως, καὶ τᾶλλα πάντα πρὸς ἀρετὴν
 ὡσαύτως ἀμφότερα ἔχειν;

ἀνάγκη.

καὶ δίκαιον δὴ, ᾧ Γλαύκων, οἶμαι φήσομεν ἄνδρα
 εἶναι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ᾧπερ καὶ πόλις ἦν δικαία.

καὶ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη.

ἀλλ' οὐ πη μὲν τοῦτό γε ἐπιλελήσμεθα, ὅτι ἐκείνη
γε τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν τριῶν
όντων γενῶν δικαία ᾔν.

οὐ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, ἐπιλελῆσθαι.

μνημονευτέον ἄρα ἡμῖν ὅτι καὶ ἡμῶν ἕκαστος, ὅτου
441E ἂν τὰ αὐτοῦ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττη, οὗτος
δίκαιός τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων.

καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, μνημονευτέον.

οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προσήκει, σοφῷ
όντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἀπάσης τῆς ψυχῆς
προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόω εἶναι καὶ
συμμάχῳ τούτου;

πάνυ γε.

ἄρ' οὖν οὐχ, ὥσπερ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ
γυμναστικῆς κρᾶσις σύμφωνα αὐτὰ ποιήσῃ, τὸ μὲν
442A ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις τε καλοῖς καὶ

μαθήμασιν, τὸ δὲ ἀνιῆῖσα παραμυθουμένη, ἡμεροῦσα
 ἁρμονία τε καὶ ῥυθμῶ;

κομιδῇ γε, ἥ δ' ὅς.

442B

καὶ τούτῳ δὴ οὕτῳ τραφέντε καὶ ὥς ἀληθῶς τὰ
 αὐτῶν μαθόντε καὶ παιδευθέντε προστήσεσθον τοῦ
 ἐπιθυμητικοῦ — ὃ δὴ πλεῖστον τῆς ψυχῆς ἐν ἐκάστῳ
 ἐστὶ καὶ χρημάτων φύσει ἀπληστότατον — ὃ
 τηρήσετον μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα
 καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ
 αὖ τὰ αὐτοῦ πράττει, ἀλλὰ καταδουλώσασθαι καὶ
 ἄρχειν ἐπιχειρήσῃ ὧν οὐ προσῆκον αὐτῷ γένει, καὶ
 σύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ.

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους
 τούτῳ ἂν κάλλιστα φυλαττοίτην ὑπὲρ ἀπάσης τῆς
 ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ
 δὲ προπολεμοῦν, ἐπόμενον τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρείᾳ
 ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα;

ἔστι ταῦτα.

442C

καὶ ἀνδρεῖον δὴ οἶμαι τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἓνα ἕκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασώζη διὰ τε λυπῶν καὶ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τῶν λόγων παραγγελθὲν δεινόν τε καὶ μὴ.

ὁρθῶς γ', ἔφη.

σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ ὃ ἤρχεν τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κακεῖνο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ συμφέροντος ἐκάστῳ τε καὶ ὅλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων.

πάνυ μὲν οὖν.

442D

τί δέ; σώφρονα οὐ τῇ φιλίας καὶ συμφωνίας τῇ αὐτῶν τούτων, ὅταν τό τε ἄρχον καὶ τὸ ἀρχομένον τὸ λογιστικὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ;

σωφροσύνη γοῦν, ἣ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστίν ἢ τοῦτο, πόλεώς τε καὶ ἰδιώτου.

ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε, ᾧ πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως ἔσται.

πολλή ἀνάγκη.

τί οὖν; εἶπον ἐγώ· μή πη ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη;

οὐκ ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ.

442E

ὧδε γάρ, ἣν δ' ἐγώ, παντάπασιν ἂν βεβαιωσαίμεθα εἴ τι ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες.

ποῖα δὴ;

443A

οἷον εἰ δέοι ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περὶ τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνη ὁμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ ἂν παρακαταθήκην χρυσίου ἢ ἀργυρίου δεξάμενος ὁ τοιοῦτος ἀποστερῆσαι, τίν' ἂν οἶει οἰηθῆναι τοῦτον αὐτὸ δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι;

οὐδέν' ἂν, ἔφη.

οὐκοῦν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν, ἢ ἰδία ἐταίρων ἢ δημοσίᾳ πόλεων, ἐκτὸς ἂν οὗτος εἴη;

ἐκτός.

καὶ μὴν οὐδ' ὁπωστιοῦν γ' ἂν ἄπιστος ἢ κατὰ
ὅρκους ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὁμολογίας.

πῶς γὰρ ἂν;

μοιχεῖαί γε μὴν καὶ γονέων ἀμέλειαί καὶ θεῶν
ἀθεραπευσίαι παντὶ ἄλλῳ μᾶλλον ἢ τῷ τοιούτῳ
προσῆκουσι.

παντὶ μέντοι, ἔφη.

443B

οὐκοῦν τούτων πάντων αἴτιον ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν
αὐτῷ ἕκαστον τὰ αὐτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ
τοῦ ἀρχεσθαι;

τοῦτο μὲν οὔν, καὶ οὐδὲν ἄλλο.

ἔτι τι οὔν ἕτερον ζητεῖς δικαιοσύνην εἶναι ἢ ταύτην
τὴν δύναμιν ἢ τοὺς τοιούτους ἄνδρας τε παρέχεται καὶ
πόλεις;

μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε.

τέλεον ἄρα ἡμῖν τὸ ἐνύπνιον ἀποτετέλεσται, ὃ
ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι ὥς εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως

443C

οἰκίζειν κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχήν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς δικαιοσύνης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι.

παντάπασιν μὲν οὖν.

τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὧ Γλαύκων — δι' ὃ καὶ ὠφελεῖ — εἰδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν φύσει ὀρθῶς ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τᾶλλα δὴ οὕτως.

φαίνεται.

443D

τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτόν τι ἦν, ὥς ἔοικεν, ἡ δικαιοσύνη ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω προᾶξιν τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντός, ὥς ἀληθῶς περὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, μὴ ἐάσαντα τὰλλότρια πράττειν ἕκαστον ἐν αὐτῷ μηδὲ πολυπραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὰ οἰκεῖα εὖ θέμενον καὶ ἄρξαντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ καὶ συναρμόσαντα τρία ὄντα, ὥσπερ ὄρους τρεῖς ἀρμονίας ἀτεχνῶς, νεάτης τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης, καὶ εἰ ἄλλα ἅττα μεταξὺ τυγχάνει ὄντα,

443E

πάντα ταῦτα συνδήσαντα καὶ παντάπασιν ἓνα
 γενόμενον ἐκ πολλῶν, σώφρονα καὶ ἡρμοσμένον, οὕτω
 δὴ πράττειν ἤδη, εἴαν τι πράττη ἢ περὶ χρημάτων
 κτῆσιν ἢ περὶ σώματος θεραπείαν ἢ καὶ πολιτικόν τι
 ἢ περὶ τὰ ἴδια συμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἡγούμενον
 καὶ ὀνομάζοντα δικαίαν μὲν καὶ καλὴν πράξιν ἢ ἂν
 ταύτην τὴν ἔξιν σώζῃ τε καὶ συναπεργάζεται, σοφίαν
 δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν ταύτῃ τῇ πράξει ἐπιστήμην,
 444A ἄδικον δὲ πράξιν ἢ ἂν αἰεὶ ταύτην λύῃ, ἀμαθίαν δὲ
 τὴν ταύτῃ αὖ ἐπιστατοῦσαν δόξαν.

παντάπασιν, ἣ δ' ὅς, ὦ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγεις.

εἶεν, ἣν δ' ἐγώ· τὸν μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ
 πόλιν καὶ δικαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὄν, εἰ
 φαῖμεν ἡύρηκέναι, οὐκ ἂν πάνυ τι οἶμαι δόξαιμεν
 ψεύδεσθαι.

μὰ Δία οὐ μέντοι, ἔφη.

φῶμεν ἄρα;

φῶμεν.

ἔστω δὴ, ἦν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ τοῦτο σκεπτέον οἶμαι ἀδικίαν.

δῆλον.

444B

οὐκοῦν στάσιν τινὰ αὖ τριῶν ὄντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἀλλοτριοπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵν' ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον, ἀλλὰ τοιούτου ὄντος φύσει οἷου πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν, τῷ δ' οὐ δουλεύειν ἀρχικοῦ γένους ὄντι; τοιαῦτ' ἅττα οἶμαι φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τὴν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ συλλήβδην πᾶσαν κακίαν.

αὐτὰ μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη.

444C

οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἄδικο πρᾶττειν καὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ αὖ τὸ δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει ὄντα κατὰδηλα ἤδη σαφῶς, εἶπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δικαιοσύνη;

πῶς δὴ;

ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν
 ὑγιεινῶν τε καὶ νοσῶδων, ὥς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα
 ἐν ψυχῇ.

πῇ; ἔφη.

τὰ μὲν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖ, τὰ δὲ νοσώδη
 νόσον.

ναί.

444D

οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν δικαιοσύνην
 ἐμποιεῖ, τὸ δ' ἄδικα ἀδικίαν;

ἀνάγκη.

ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι
 κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ'
 ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσον παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ
 ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου.

ἔστι γάρ.

οὐκοῦν αὖ, ἔφην, τὸ δικαιοσύνην ἐμποιεῖν τὰ ἐν τῇ
 ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ

κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν
 ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου;

κομιδῇ, ἔφη.

444E

ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὥς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἂν εἴη καὶ
 κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ
 αἰσχος καὶ ἀσθένεια.

ἔστιν οὕτω.

ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐπιτηδεύματα εἰς
 ἀρετῆς κτῆσιν φέρει, τὰ δ' αἰσχροὶ εἰς κακίας;

ἀνάγκη.

445A

τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη, ὥς ἔοικεν, ἡμῖν ἐστι σκέψασθαι
 πότερον αὖ λυσιτελεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ καλὰ
 ἐπιτηδεύειν καὶ εἶναι δίκαιον, ἐάντε λανθάνῃ ἐάντε μὴ
 τοιοῦτος ὢν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἄδικον εἶναι, ἐάνπερ μὴ
 διδῶ δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος.

ἀλλ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ
 σκῆμμα γίγνεσθαι ἤδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς
 φύσεως διαφθειρομένης δοκεῖ οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ

445B

πάντων σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ παντὸς πλούτου καὶ
 πάσης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ τούτου ὧ ζῶμεν φύσεως
 ταραττομένης καὶ διαφθειρομένης βιωτὸν ἄρα ἔσται,
 ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἂν βουληθῇ ἄλλο πλὴν τοῦτο
 ὁπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλαγῇσεται,
 δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδὴπερ ἐφάνη
 γε ὄντα ἐκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληλύθαμεν.

γελοῖον γάρ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὅμως ἐπείπερ
 ἐνταῦθα ἐληλύθαμεν, ὅσον οἶόν τε σαφέστατα
 κατιδεῖν ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει οὐ χρὴ ἀποκάμνειν.

ἤκιστα, νῆ τὸν Δία, ἔφη, πάντων ἀποκμητέον.

445C

δεῦρό νυν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ ἴδῃς ὅσα καὶ εἶδη
 ἔχει ἡ κακία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἅ γε δὴ καὶ ἄξια θέας.

ἔπομαι, ἔφη· μόνον λέγε.

καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ ἀπὸ σκοπιᾶς μοι
 φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβήκαμεν τοῦ λόγου, ἐν
 μὲν εἶναι εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἀπειρα δὲ τῆς κακίας,
 τέτταρα δ' ἐν αὐτοῖς ἅττα ὦν καὶ ἄξιον
 ἐπιμνησθῆναι.

πῶς λέγεις; ἔφη.

ὅσοι, ἧν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἶδη ἔχοντες, τοσοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι εἶναι.

πόσοι δὴ;

445D

πέντε μὲν, ἧν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς.

λέγε, ἔφη, τίνες.

λέγω, εἶπον, ὅτι εἷς μὲν οὗτος ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν πολιτείας εἶη ἂν τρόπος, ἐπονομασθείη δ' ἂν καὶ διχῇ· ἐγγενομένου μὲν γὰρ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τοῖς ἄρχουσι διαφέροντος βασιλεία ἂν κληθείη, πλειόνων δὲ ἀριστοκρατία.

ἀληθῆ, ἔφη.

445E

τοῦτο μὲν τοίνυν, ἧν δ' ἐγώ, ἓν εἶδος λέγω· οὔτε γὰρ ἂν πλείους οὔτε εἷς ἐγγεγνόμενοι κινήσειεν ἂν τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πόλεως, τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ χρησάμενος ἥ διήλθομεν.

οὐ γὰρ εἰκός, ἔφη.